

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

ÚPRAVA A IMPLEMENTACE METODIKY PRO MONITORING BEZBARIÉROVOSTI
LYŽAŘSKÝCH AREÁLŮ

Diplomová práce

Autor: Bc. Daniel Gondek

Aplikované pohybové aktivity

Vedoucí práce: Mgr. Radka Čiháková

Olomouc 2019

Jméno a příjmení autora: Daniel Gondek

Název diplomové práce: Úprava a implementace metodiky pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Radka Čiháková

Rok obhajoby diplomové práce: 2019

- **Abstrakt:** Diplomová práce se zabývá úpravou a implementací metodiky pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů v oblasti Jeseníků. Cílovými skupinami byly zvoleny osoby s tělesným postižením a osoby se zrakovým postižením. Mapování probíhalo v oblasti Jeseníků v devíti vybraných lyžařských areálech: Ski M Chřástal – Zlaté Hory, Ski Příčná – Zlaté Hory, Lázeňský vrch – Ski areál Lipová Lázně, Ski lyžařský areál KASTE Petříkov, Ski Petříkov, Ski areál Zetocha Petříkov, Ski aréna R3, Ski areál Ramzová, Červenohorské sedlo. Pro mapování dat lyžařských středisek byla volena technika pozorování a zápis poznatků do formuláře. V případě informací, které nebyly veřejně dostupné, byl zvolen nestrukturovaný rozhovor (zaznamenání potřebných informací) nebo telefonní rozhovor s vedoucím areálu nebo osobami, které v daném středisku pracují. Se souhlasem majitele střediska jsme jako součást mapování vytvořili foto dokumentaci pro vizuální zhodnocení.

Klíčová slova: lyžování, lyžařské areály, bariéry, osoby s tělesným postižením, osoby se zrakovým postižením, životní styl

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Daniel Gondek

Title of the diploma thesis: Modification and implementation of methodology for monitoring the barrier-free ski areas

Department: Department of adapted physical activities

Supervisor: Mgr. Radka Čiháková

The year of presentation: 2019

Abstract: The diploma thesis deals with the modification and implementation of the methodology for monitoring the barrier-free access to the ski areas in the Jeseníky Mountains. The target groups were persons with physical disabilities and persons with visual impairments. The mapping took place in the Jeseníky area in nine selected ski areas: Ski M Chrástal - Zlaté Hory, Ski Příčná - Zlaté Hory, Ski Resort Lipová Lázně, Ski Resort KASTE Petříkov, Ski Petříkov, Ski Resort Zetocha Petříkov, Ski Arena R3, Ski Resort Ramzova, Cervenohorske sedlo. For the mapping of ski resort data, the technique of observation and writing of knowledge into the form was chosen. In the case of information that was not publicly available, an unstructured interview (recording the necessary information) or a telephone conversation with the site manager or those working in the center was chosen. With the permission of the resort owner, we have created photo documentation for visual assessment as part of the mapping.

Keywords: skiing, ski resorts, barriers, people with disabilities, people with visual impairment, lifestyle

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Diplomová práce byla vypracována v souladu s dlouhodobým záměrem Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Úprava a implementace metodiky pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů“ vypracoval samostatně a citoval všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 19. dubna 2019

.....

Děkuji Mgr. Radce Čihákové za pomoc s vyhledáním vhodné literatury a podnětné rady při psaní mé diplomové práce.

Taktéž děkuji své rodině za jejich obrovskou míru tolerance a podpory, které se mi dostávalo po celou dobu studia.

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	PŘEHLED POZNATKŮ	9
2.1	Specifika životního stylu osob se zdravotním postižením	9
2.2	Tělesné postižení	13
2.2.1	Vnější bariéry osob s tělesným postižením	15
2.3	Zrakové postižení	16
2.3.1	Vnější bariéry osob se zrakovým postižením	18
2.4	Lyžování osob s tělesným postižením	19
2.5	Lyžování osob se zrakovým postižením	24
2.6	Mapování bezbariérovosti volnočasových (zimních) areálů	27
3	PRAKTICKÁ ČÁST	31
3.1	Cíle	31
3.1.1	Dílčí cíle	31
3.2	Úkoly práce	31
3.3	Výzkumné otázky	31
3.4	Metodika	32
3.4.1	Volba mapovaných středisek	32
3.4.2	Využité metody a jejich zpracování	32
3.4.3	Postup práce	33
3.4.4	Zpracování získaných dat	34
3.5	Výsledky a diskuze	35
4	ZÁVĚR	55
5	SHRNUTÍ	58
6	SUMMARY	59
7	REFERENČNÍ SEZNAM	60
	SEZNAM PŘÍLOH	64

1 ÚVOD

Jedním z aktuálních problémů dnešní doby je nedostatek pohybu. Přitom pohyb je důležitým aspektem pro kvalitu lidského života, když tento má vliv na jeho tělesnou i psychickou stránku. Intaktní osoby nejsou objektivně v pohybu nikterak omezeny, v případě osob s tělesným a zrakovým postižením tomu tak není. Je však třeba s potěšením konstatovat, že současná doba nabízí možnosti, jak osoby s tělesným a zrakovým postižením do pohybových aktivit zapojit.

Ve své diplomové práci se zaměřuji na jednu ze sfér možností zapojení osob s tělesným a zrakovým postižením do pohybových aktivit, přičemž touto pohybovou aktivitou je lyžování. Pro osoby s tělesným postižením je v tomto případě klíčová bezbariérovost lyžařského střediska. Vnímání bezbariérovosti je subjektivní, tedy bezbariérovost vnímá každý člověk jinak, a proto, aby se osoba tělesně postižená mohla bez problému po středisku pohybovat a zároveň si i zalyžovat, je nutné všechny omezující faktory pečlivě zmapovat. U osob se zrakovým postižením je pak klíčová komunikace s areálem, asistentem a orientace v prostředí. V takovém případě je důležité, zda je areál vybaven akustickými či signalizačními výstupy, zvětšeným písmem, výraznými barvami, braillovým písmem atd. U obou typů postižení je třeba myslet na to, že záleží na stupni daného postižení.

V této diplomové práci se zaměřuji v rámci tělesného postižení na osoby na vozíku a v rámci zrakového postižení na osoby nevidomé. Primárně cílem mé diplomové práce je poskytnout přehled osobám s tělesným a zrakovým postižením jakéhokoliv stupně, které se chystají v zimním období lyžovat. Problematiku lyžování osob se sluchovým a mentálním postižením jsem do práce nezařadil, protože zde řeším zejména bezbariérovost, bezpečné přesuny. Osoby se sluchovým postižením v tomto ohledu nemají žádná větší omezení a v případě osob s těžším mentálním postižením lze předpokládat, že tyto mají doprovod, který jim dává povědomí o možném nebezpečí.

V diplomové práci jsem zmapoval devět lyžařských středisek v oblasti Jeseníků pomocí metodiky pro mapování bezbariérovosti lyžařských ski areálů. Metodika byla před mapováním za přispění mé garantky upravena do finální podoby. Původní verzi metodiky sepsal Bc. Pavel Pleva. Místa mapování jsem podrobně zkoumal, mluvil s vedením a pracovníky areálů a měřil potřebné údaje např. pro vjezd osoby na vozíku na bezbariérové WC, počet schodů do bufetu, restaurace, a shromažďoval údaje o lanovkách, vlecích,

sjezdovkách apod. V závěru diplomové práce zodpovím stanovené výzkumné otázky a stručně shrnu dílčí výsledky mapování jednotlivých mapovaných areálů.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

Ve své diplomové práci jsem shrnul obecně specifika životního stylu osob se zdravotním postižením v oblasti volnočasových aktivit a stručně popsal charakteristiku osob s tělesným a zrakovým postižením. Dále se zabývám bariérami, se kterými se osoby s tělesným a zrakovým postižením setkávají.

Problematiku tělesného a zrakového postižení jsem si vybral, protože mě při studiu nejvíce zajímala. Díky této práci můžu danou problematiku probádat více a dozvědět se tak další informace, které mi napomohou při pomoci osobám s tímto postižením.

2.1 Specifika životního stylu osob se zdravotním postižením

Životní styl nebo způsob života, zásadní měrou ovlivňuje naši kvalitu života. Jandourek v sociologickém slovníku uvádí, že „pojem životní styl označuje komplex psaných a nepsaných norem a identifikačních vzorců, souhrn životních podmínek, na které lidé berou ohled ve vzájemných vztazích a chování. Jeho podoba je ovlivněna životním cyklem, společenskými rolemi, tradicí apod. Výrazný životní styl může přejít v subkulturu.“ (Jandourek, 2001, p. 243) Já však vzhledem k tématu práce vycházím z definice, že: „Životní styl je systémem důležitých činností a vztahů a s nimi provázaných praktik charakteristický pro určitý subjekt v jeho každodennosti“ (Duffková, 2008, p. 55). Duffková (2005) interpretuje rozdíl mezi životním stylem a způsobem. Životním způsobem vymezuje systém významných činností a vztahů, životních projevů a zvyklostí, jež jsou určující pro daný subjekt, tedy jedince, skupinu či společnost. Podle mého názoru z uvedeného plyne, že životní styl je podmnožinou životního způsobu.

Vzhledem k názoru Marádové (2000) zdravý životní způsob zahrnuje: vyrovnaný a pravidelný denní režim (dodržování zásad zdravé životosprávy, dostatek spánku, pravidelné stravování), dostatek pohybové aktivity (sportování, aktivní formy využívání volného času), dodržování zásad osobní hygieny (péče o čistotu celého těla, oděvu a obuvi), duševní pohodu, snížení (omezení) přetěžování (dodržování zásad duševní hygieny), co nejmenší styk se škodlivinami prostředí (ochranu před působením znečištěného životního prostředí), ochranu před úrazy a nakažlivými nemocemi, dostatečnou a plnohodnotnou výživu, odpovědné chování v nejrůznějších životních situacích, odolnost vůči škodlivým vlivům a návykům (kouření, alkohol nebo jiné drogy) a pohodu v mezilidských vztazích. Pravidelné a aktivní provádění vyvážených pohybových aktivit je důležitou součástí životního stylu. Nedostatek

těchto aktivit je jedna z příčin, které způsobují vážné zdravotní problémy, jako jsou cukrovka, ischemická choroba srdeční, obezita, onemocnění oběhového systému, onemocnění pohybového aparátu a jiné. Naopak při pravidelném provádění pohybových aktivit dochází ke zkvalitnění tělesné zdatnosti, přispívá velkým dílem ke zvyšování psychické odolnosti a celkové pohody, pomáhá lépe snášet stresové situace. Zlepšuje celkovou úroveň kvality lidského života. Dále by se neměli opomínat ostatní aspekty, jako jsou výživa a pitný režim, regenerace, denní plán a péče o duševní pohodu. Mohou taktéž nastat negativní aspekty, jako jsou stres, přehnaná pracovní a psychická zátěž, špatná sociální a ekonomická situace, neschopnost relaxovat, hektický způsob života a další aspekty vedoucí ke vzniku civilizačních chorob, kterým by se měla osoba vyhnout, aby měli co nejmenší dopad na kvalitu života.

Co se týče pojmu zdravotní postižení. „Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) je postižení, částečné nebo úplné omezení schopností vykonávat některou činnost či více činností, které je způsobeno poruchou nebo dysfunkcí orgánu. Postižení ovšem nemusí znamenat snížení kvality života jedince nebo jeho neschopnost pracovat. Jestliže jedinec přesto není zaměstnán, žije v osamělosti, je odkázán na pomoc druhých, citově a podnětově strádá, je to proto, že nebyly využity mechanismy podporující vyrovnávání příležitostí a kompenzující překážky, které jedinci způsobuje život se závažným postižením, což jej znevýhodňuje oproti jiným osobám ve společenství, v němž žije“ (Novosad, 2009, p. 12).

Zdravotní postižení však nelze definovat jednotnou definicí. Existuje několik způsobů a hledisek, na jejichž základě je možno jej definovat. Jedná se například o medicínské a sociální hledisko. Medicínské hledisko vychází z předpokladu, že postižení je individuálním problémem jedince, a proto je přímo určené samotným nedostatkem zdraví. Sociální hledisko chápe postižení jako produkt vztahů a souvislostí mezi jedincem a jeho okolím. Postižení zde tedy není chápáno pouze jako samotný nedostatek zdraví, ale jako výsledek vzniklých bariér mezi jedincem a okolím. Tyto bariéry mohou být fyzické či sociální povahy a mohou znemožňovat osobě s postižením plně se podílet na životě ve společnosti (Bruthasová, & Jeřábková, 2012).

Životní styl osob s postižením je oproti intaktní populaci velice odlišný. Životní styl dítěte s postižením ovlivňuje mnoho faktorů. Prvním pilířem vývoje dítěte je prostředí, do kterého se dítě narodí. Rodiče prochází podle Jankovského (2001) šesti stádii po narození dítěte s postižením. Jedná se o iniciální šok, popření, agrese, depresi, rovnováhu a přijetí postižení svého dítěte. Nejdůležitější roli ve vývoji dítěte hraje poslední stádium. Pokud rodina přijme své dítě i s jeho postižením, bude se mu věnovat, potom je šance, že se bude správným směrem rozvíjet jeho potenciál. Rodina by neměla být na výchovu dítěte úplně

sama. Je vhodné pravidelně navštěvovat pedagogicko psychologickou poradnu, speciálně pedagogické centrum, aby rodina získala dostatečné informace o postižení svého dítěte a jak mu pomoci se kvalitně vzdělávat.

Vzhledem k jeho tělesnému rozvoji by se neměla zanedbávat účast na tělesné výchově. Tělesné cvičení je pro dítě velmi důležité. Přispívá ke zdraví a zároveň pomáhá dítěti začlenit se do společnosti. Pokud mluvíme o začleňování, je nutné zmínit, že záleží, do jaké společnosti se dítě začleňuje. Ne každý totiž dítě s postižením přijme, a tak může docházet k negativní odezvě. Podle mého názoru se však nejedná o něco špatného. Nejen okolí, ale i dítě samotné, by mělo pozitivně přijmout své odlišnosti.

Dalším pilířem je doba, kdy k postižení dochází. Jak už z textu (viz. výše) vyplývá, rozdělujeme příčinu získání postižení na prenatální, perinatální a postnatální. Nás však zajímá pouze příčina prenatální a postnatální, neboli doba, kdy jedinec získá postižení před porodem nebo v době po porodu (Jirsáková, Šmídová, & Trtíková, 2014).

Laická veřejnost se domnívá, že osoba s prenatální příčinou postižení se s postižením vypořádává lépe. Jedinec je totiž už od svého narození obeznámem se svým postižením a učí se samostatnosti hned jako osoby intaktní. Vzhledem k tomu nedochází k reedukaci. U postnatální příčiny je důležité především období. Problém může nastat u získaného postižení v průběhu puberty, kdy dítě získává přehled o svých možnostech. Nečekané „odříznutí“ od světa bez postižení může být pro dospívajícího kritické. Důležitým faktorem, který osobu ovlivňuje, jsou práce a aktivity, které dělala, než došlo k získání postižení. Osoba se sedavým zaměstnáním, bez zájmu o sport, není tak extrémně ovlivněna v porovnání s osobou např. profesionálního sportovce. U něj bude mnohem těžší najít kompenzaci v podobě sportovních aktivit. Hlavní cíl, který bychom měli mít vždy na paměti, je zvolit vhodné aktivity, které budou přispívat jeho tělesnému rozvoji a zároveň budou pro osobu zábavné. A toho docílíme jedině správnou komunikací.

Komunikace je klíčová záležitost, díky které dochází k sociální interakci. Osoby s postižením tuto interakci potřebují mnohem více než osoby bez postižení, protože u většiny je potřeba určité asistence v rámci pohybových aktivit. I když nerad vyzdvihuji éru sociálních sítí, tak v tomto případě je to pro osoby s postižením velice přínosná věc. Díky sítím mají větší přehled, kde se, co vyskytuje a v jakém stavu např. bezbariérovosti dané sportovní středisko je. Na druhou stranu nebývá pravidlem, že informovanost např. bezbariérovosti střediska je pečlivě popsána a může dojít ke klamavým informacím např. že mají bezbariérové WC, ale některé parametry WC nejsou vhodné a může dojít ke komplikacím.

Jedna věc je mít přehled o veškerých dostupných střediscích, areálech, parcích, kde můžou osoby s postižením vykonávat pohybovou aktivitu, ale motivace k pohybu je zásadní. Píši zde o sociálních sítích a informovanosti prostřednictvím internetu z jednoho prostého důvodu. Lidé rádi sdílí s ostatními své výkony a je spousta osob se zdravotním postižením, kteří motivují ostatní k pohybu např. přes instagram. Za mě je to jeden z motivačních indikátorů, proč se hýbat. Když může on, proč ne já? Pozitivní ohlasy od lidí, přestože se s většinou ani osobně nebudete znát, mohou dodávat motivaci k pohybu.

Dalším indikátorem by měla být informovanost, proč to vlastně dělám? Co mi to přinese? To by měl být úkol všech trenérů, učitelů, kteří vedou k pohybu děti i dospělé. Musí vědět, proč dělají rozcvičku, proč rovnou nejdou dělat silová cvičení. Proč vlastně ta silová cvičení dělají, proč se mají hýbat, k čemu je tělocvik, sport dobrý. Právě nechuť k pohybu např. z důvodu špatného vedení tělocviku, sportovního kroužku je kritická. Je pak velice obtížné změnit smýšlení k pohybu v pozitivním slova smyslu.

Osoby se zdravotním postižením mají nevýhodu v tom, že jsou v určitých směrech omezeni. Já se v této práci zabývám tělesným a zrakovým postižením, proto budu psát o omezeních v rámci těchto postižení. To, jaké pohybové aktivity osoba s postižením může vykonávat a jak kvalitně, závisí na stupni postižení. Například osoby na vozíku s kvadruplegií a osoby nevidomé bez světlocitu se budou mnohem obtížněji zapojovat do pohybových aktivit než např. osoby s amputací jedné horní končetiny a osoby se střední slabozrakostí. Např. Šedá (2017) uvádí ve své bakalářské práci spoustu organizací po celé České republice, které poskytují pohybové aktivity osobám se zdravotním postižením a uvádí, že z celkového počtu 58 oslovených organizací jich 18 v anketě uvedlo pravidelnost volnočasových aktivit.

Všichni mají možnost se hýbat. Jde jen o správné zvolení pohybové aktivity a v případě těžšího postižení je třeba, aby postižený měl k dispozici rodinu, kamaráda, či asistenta, díky kterému může aktivitu vykonávat. Nyní se budu zabývat zapojením těchto tří prvků (rodina, kamarád, asistent) a jejich možnostmi dopomoci k pohybovým aktivitám osobám s těžším postižením, které nejsou schopny se bezpečně a samostatně pohybovat.

Rodina by měla být schopna pomoci svému dítěti k realizaci dostatečného a potřebného pohybu, ale ne vždy je tomu tak. Většina rodin se kvůli dítěti s postižením rozpadne a málokterá rodina má dostatek volného času k tomu, aby se pravidelně dítěti věnovali.

Kamarád je dle mého názoru nejlepší volbou, protože právě kamarádi spolu tráví dostatek času a jsou schopni vymýšlet ledajaké pohybové aktivity. Naproti tomu může být nevýhodou nedostatečná bezpečnost.

Asistent by měl být schopný pomáhat osobě s postižením v rámci pohybových aktivit, ale výkon jeho funkce je placený, a pokud osoba s postižením nebude mít dostatek peněz, nebude moci využívat služeb asistenta a následně nebude moci ani pohybovou aktivitu vykonávat. Služeb asistenta využívají většinou osoby s těžším postižením. Existují však některé neziskové organizace typu SPOLU Olomouc, které nabízejí asistenty dobrovolníky.

Mezi další indikátor, který ovlivňuje motivaci k pohybovým aktivitám, je stav počasí. Pokud je slunečno, chce se nám více sportovat, než když prší a je zima. Stejný názor zastává i Král (2007) ve svém výzkumu. Sportovat a vykonávat pohybovou aktivitu i v zimním období je pro osoby s postižením velice důležité. Pokud budou sportovat pouze v teplých obdobích a v zimě se přestanou hýbat, může docházet ke zdravotním regresivním změnám. Pro nejpozitivnější přínos pro zdraví je důležitý provádět pohybové aktivity celoročně bez několikaměsíčních výkyvů. V dnešní době existuje spousta alternativ, jak využít zimního prostředí (sněhu) pro pohybové aktivity např. lyžování. U osob s tělesným postižením na vozíku se využívá lyžování na monoski viz. kapitola lyžování osob s tělesným postižením. U osob se zrakovým postižením se využívá jízdy s navigátorem viz. kapitola lyžování osob se zrakovým postižením.

Všechny tyto činnosti mají pozitivní vliv na zdraví pro osoby se zdravotním postižením a mohou výrazně zlepšit kvalitu jejich života.

2.2 Tělesné postižení

„Tělesným postižením rozumíme vady pohybového a nosného ústrojí (tj. kostí, kloubů, šlach i svalů a cévního zásobení), jakož i poškození nebo poruchy nervového ústrojí (jestliže se projevují porušenou hybností) včetně vrozených i získaných deformit tvaru těla a končetin.“ (Kraus & Šandera, 1975, p. 6)

Já se přikláním k definici dle Vítkové (2004), která popisuje osoby s tělesným postižením jako velmi heterogenní skupinu, jejichž společným znakem je omezení pohybu. Tělesné postižení postihuje člověka v celé jeho osobnosti. Motorika, vnímání, kognice jsou od sebe neoddelitelné a vzájemně propojené.

Profesor Čelíkovský (1990) motorikou rozumí dynamický komplex vybraných vlastností organismu člověka, integrovaných podle třídy pohybového úkolu a zajišťující jeho plnění.

Já se ale nejvíce ztotožňuji s definicí podle Měkoty (2005), který ve své knize vymezuje motorickou schopnost jako „obsáhlou a členitou třídu schopností, jež podmiňují pohybovou činnost, dosahování výkonů nejen ve sportu, ale i v práci či tvorbě, kde je pohyb dominantní

složkou“ (Měkota & Novosad, 2005, p. 12). Dále konstatuje, že motorické schopnosti jsou obecné kapacity jednotlivce a projevují se v pohybových činnostech. Limitují výkonové možnosti jedince a ve svém komplexu představují určitý strop, který nelze překročit. Schopnosti limitují pohybovou kompetenci svého nositele. Představují vysokou míru předpokladů pro zdokonalování (Měkota & Novosad, 2005).

V závislosti na době vzniku Slowík (2007) člení tělesné postižení na postižení vrozené (např. vrozené vady lebky; rozštěp lebky, rtů, čelisti, patra, páteře; nevyvinutí končetin nebo jejich částí, DMO) nebo získané (např. deformity páteře; úrazy – zlomeniny, amputace; následky onemocnění – revmatismus, myopatie atd.).

Vrozené či získané postižení je důležitým aspektem pro průběh života jedince s postižením. Mnohem lépe je někdy vyrovnáváno postižení vrozené (tj. vzniklé před porodem, při porodu nebo po něm), protože dítě si zvyká na své tělesné omezení od samého počátku. Spíše se naučí využívat svých zbývajících zdravých tělesných orgánů. (Kraus & Šandera, 1964). Nelze to však říci s jistotou, protože vrozené postižení mění veškeré podmínky vývoje, sociální vztahy, vyřazuje některé podněty, které by mohlo získat a omezuje od počátku vývojové možnosti dítěte.

Dále se mohou tělesná postižení rozdělovat z hlediska příčiny a jejich vzniku. Dělí se na primární a sekundární. Primární porucha hybnosti vzniká, jako následek přímého poškození pohybového aparátu, mezi které patří kosterně-svalový a nervový systém. Poškození je buď vrozené nebo získané úrazem, či nemocí. Jedná se především o rozštěpy páteře, DMO, progresivní svalovou dystrofii, fokomélii, transverzální míšní lézi a jiné. Sekundární porucha hybnosti vzniká působením jiných chorob, např. onemocnění kloubů, myopatie, úrazy. Příčiny vrozeného postižení se mohou dělit podle doby vzniku na prenatální, perinatální a postnatální období. Mezi prenatální neboli předporodní činitele patří infekční onemocnění matky, nedostatečná výživa, nedostatečné okysličení, dědičnost. Patří sem i klimatické a sociální podmínky, vlivy prostředí na organismus matky. Skupinou perinatálních neboli porodních činitelů jsou abnormální porody, abnormální polohy dítěte, použití velkého množství analgetik a využití porodů klešťových, překotných nebo protrahovaných, které mohou způsobit deformaci, krvácení a apoxii (Ješina, & Kudláček, et al. 2011).

Mezi nejčastější postižení osob s tělesným postižením patří dětská mozková obrna (DMO). DMO je neprogresivní a nestacionární postižení centrálního nervového systému vedoucí k poruchám volní hybnosti, parézám nebo mimovolním pohybům (Ješina & Kudláček et al., 2011). Vojta (1993) toto postižení nazývá infantilní cerebrální parézou nebo pouze cerebrální parézou (CP). DMO můžeme rozdělovat podle tří základních kritérií: a)

nervosvalové (spastické a nespastické), b) topografické (diparéza, hemiparéza, kvadruparéza) a c) funkčně sportovní (třídy CP-ISRA, resp. Spastik Handicapu od nejtěžších forem CP 1 až po nejlehčí formy CP 8) (Tichý et al., 1998).

Popisována je také forma hemiparetická a kvadruparetická. Diparetická forma je charakterizována spastickou diparézou dolních končetin s jejich semiflexí (tzv. nůžkovité držení pro spasmus adduktorů). Hemiparetická forma je charakterizována zpravidla postižením horní končetiny, která bývá ohnutá v lokti, a dolní končetina je napjata tak, že postižený došlapuje na špičku (Kábele, 1988). Kvadruparetická forma je charakteristická postižením všech čtyř končetin, především postižením končetin dolních či končetin horních.

2. 2. 1 Vnější bariéry osob s tělesným postižením

Bariéry se mohou v životě osoby s tělesným postižením vyskytovat v širokém spektru jako např. bariéry psychické, společenské atd. Vzhledem k tématu práce se v této kapitole budu soustředit zejména na bariéry vnější, jako jsou bariéry architektonické, stavebně-technické a jiné člověkem vybudované překážky. Pod vnějšími bariérami si laická veřejnost může představit širokou škálu věcí, ale málokdy se shodne. U osob s tělesným postižením, které jsou většinou na vozíku, musíme vnější bariéry chápat jako problémy k uskutečňování nezbytných činností k životu.

Odstraňování bariér přispívá ke zvýšení nezávislosti osob s tělesným postižením (Novosad, 2002, p. 14), a to je důležitým faktorem socializace a vývoje osobnosti.

Dle mého názoru se situace bezbariérovosti za posledních pár let v rámci osob s postižením zlepšila, ale stále je nutno říci, že se málokdy stane, aby bylo jakékoliv zařízení zcela bezbariérové. V této práci se zaměřujeme v rámci bariér na lyžařská střediska.

Podle Aragala (2005, p. 19) by přístupné prostředí mělo splňovat následující kritéria:

- Ohleduplnost
- Bezpečnost
- Zdraví
- Funkčnost
- Srozumitelnost (uspořádání prostoru, srozumitelnost informací)
- Estetičnost

Tyto kritéria jsou spíše obecná, ale udávají nám základní body, bez kterých by středisko nemohlo pro osoby s postižením fungovat. Hlavními faktory, které by měly být samozřejmé, jsou bezpečnost, zdraví, funkčnost a srozumitelnost.

Další a o něco podrobnější vyhodnocení vhodného prostředí pro osoby s postižením popisuje Filipiová (2002) takto:

- Větší manipulační prostor
- Přehlednost řešeného prostředí
- Označení prostor vyhrazených pro vozíčkáře (piktogramy)
- Vzít v úvahu snížený horizont pohledu a sníženou dosahovou vzdálenost
- Umožnit průchozí pás o šířce minimálně 70–90 cm
- V případě zakřivení je třeba širší průchozího pásu minimálně 150 cm
- Při úpravě či výstavbě je vhodná konzultace s vozíčkářem či organizací zabývající se v dané lokalitě problematikou odstraňování bariér
- Při instalaci tabulí, informací je třeba zohlednit nižší horizont vozíčkáře

Dle Filipiové (2002) už máme konkrétnější přehled o tom, co je potřeba splňovat, aby osoby s postižením měly vhodný přístup do střediska apod. Je však pro správné zmapování prostředí pro osoby tělesně postižené důležité vědět, jakými parametry se např. „větší manipulační prostor“ myslí.

Mezi nejznámější postupy při mapování přístupnosti patří formulář pro mapování přístupnosti objektů dle Metodiky kategorizace přístupnosti objektů (MKPO). Formulář obsahuje hlavní indikátory zabezpečující vhodnou přístupnost zejména pro osoby tělesně a zrakově postižené. Jsou to např. vyhrazené parkovací stání, přístupy ke vstupu, přístupnost samotného vstupu, schody, dveře, zvonky, akustický orientační majáčky (AOM), kontrastní značení prosklených ploch, kontrastní značení schodů, navigační systém pro osoby se zrakovým omezením, turnikety a dále se zabývá výtahy, plošinami a rampami.

Každopádně při mapování daného zařízení je nutné se vžít do osoby s tělesným postižením v rámci bariér a nesoustředit se pouze na vhodná čísla ve formuláři. Může se totiž vyskytnout spousta dalších faktorů např. ohleduplnost, srozumitelnost, které jsme již zmínili viz text od Aragala (2005) a mohou výrazně zlepšit, či zhoršit situaci daného střediska.

2.3 Zrakové postižení

„Zrakově postižené osoby tvoří heterogenní skupinu, porucha jejich zrakových funkcí může být různě závažná, kvalitativně odlišná, může vzniknout v různém období a je spojená s rozdílným rizikem vzniku kombinovaného postižení“ (Vágnerová, 2004, s. 195).

Světová zdravotnická organizace (WHO, 1992) rozděluje zrakové postižení do pěti skupin:

Střední slabozrakost (zraková ostrost 6/18 – 6/60).

Silná slabozrakost (zraková ostrost 6/60 – 3/60).

Těžce slabý zrak (zraková ostrost 3/60 – 1/60, omezení zorného pole obou očí pod 20 stupňů nebo jednoho oka pod 45 stupňů).

Praktická nevidomost (zraková ostrost 1/60 – zachovaný světlocit, omezení zorného pole pod 5 stupňů, zraková ostrost nemusí být poškozena).

Úplná nevidomost (zachovaný světlocit s chybou světelnou projekcí až po úplnou ztrátu schopnosti vnímat světlo) (Sons, 2017).

V oblasti zrakového vnímání můžeme rozlišit několik funkcí: zraková ostrost - rozlišovací schopnost oka, zorné pole - prostor, který vnímáme při pohledu přímo před sebe, barvocit – schopnost oka rozeznávat barvy, akomodace - schopnost oka vidět ostře i na velkou vzdálenost, adaptace - schopnost oka přizpůsobit se různé intenzitě světla, jednoduché binokulární vidění - schopnost oka vidět oběma očima předmět jednoduše a citlivost na kontrast - schopnost oka rozlišovat jas dvou ploch pozorovaných v zorném poli nebo schopnost rozlišovat dva odlišné podněty, které na zrak působí postupně (srov. Hamadová 2007, Květoňová 2000, Nováková 2007, Vágnerová 2004).

Podle Květoňové & Švecové (2000) rozlišujeme pět skupin zrakových poruch: porucha zrakové ostrosti a postižení šíře zorného pole (viz. výše), okulomotorické problémy, kdy dochází k nesprávné koordinaci pohybu očí například při amblyopii, strabismu nebo nystagmu, dále pak obtíže se zpracováním zrakových informací, kdy je poškozeno zrakové centrum v mozkové kůře, ne však sítnice a zrakový nerv a poruchy barvocitu projevující se neschopností oka rozeznávat jednu nebo více barev.

Jiné dělení podle Vágnerové (2004), která rozděluje postižení zrakových funkcí na čtyři skupiny. První skupinou je postižení zrakového aparátu oka, které je charakteristické neschopností akomodace čočky podle potřeby vidění. Sem řadíme vady jako je krátkozrakost nebo dalekozrakost. Druhou skupinu tvoří postižení dalších částí oka kromě poškození sítnice a zrakového nervu. Zde zahrnujeme zrakové vady typu glaukom nebo zánět živnatky. Třetí skupinu tvoří postižení sítnice a zrakového nervu. Jedná se o postižení, která bývají kombinována s organickým poškozením mozku. Příkladem může být retinopatie nedonošených kombinována s dětskou mozkovou obrnou, epilepsií nebo mentální retardací. Kortikální postižení zrakových funkcí je poslední skupinou, pro kterou je charakteristické poškození korové oblasti mozku nebo zrakových drah. Ty se podílí na zrakovém vnímání a interpretaci vizuálních informací. Navíc zde existuje zvýšené riziko vzniku kombinovaného postižení.

Mnoho autorů jako například Ludíková (2006), Nováková (in Vítková 2004) nebo Květoňová & Švecová (2000) vymezují klasifikaci zrakového postižení podle těchto kritérií. Podle příčin vzniku zrakového postižení rozlišujeme zrakové postižení orgánové a funkční. Při orgánovém postižení bývá poškozen přímo zrakový orgán, při postižení funkčním je jeho výkon pouze oslaben. Zrakové vady můžeme dělit také podle doby vzniku na vrozené a získané. Ludíková (2006) navíc rozlišuje dělení zrakových vad podle délky trvání zrakového postižení na akutní (krátkodobé), chronické (dlouhodobé) a na recidivující (opakující se) nebo podle prognózy na stacionární (ustálený stav) a progresivní (postupně zhoršující se stav).

Nejčastěji se v odborné literatuře dočteme o klasifikaci zrakových vad podle stupně zrakového postižení. Někteří autoři například Květoňová a Švecová (2000) uvádí v rámci tohoto dělení dva stupně zrakového postižení: slabozrakost a nevidomost. Vágnerová (2004) rozlišuje tři stupně zrakového postižení a to slabozrakost, praktickou nevidomost a nevidomost. Nejčastěji se však osoby se zrakovým postižením rozdělují podle stupně postižení na:

- Osoby nevidomé.
- Osoby se zbytky zraku.
- Osoby slabozraké.
- Osoby s poruchami binokulárního vidění (srov. Ludíková 2006, Nováková 2004).

2. 3. 1 Vnější bariéry osob se zrakovým postižením

Bariéry ovlivňují v zásadě negativně život osobám se zrakovým postižením. Bariéry jsou architektonické, stavebně-technické a jiné člověkem vybudované překážky. To jsou např. neoznačené přechody pro chodce nebo veřejné budovy. Kvůli bariérám jsou pro osoby se zrakovým postižením některá místa špatně přístupná. Místa pro veřejnost běžně dostupná a využívaná mají proto velký negativní zásah do každodenního života osob se zrakovým postižením.

Dle Vrubela (2015) jsou tvrdé bariéry pro osoby se zrakovým postižením nebezpečnou a mnohdy život ohrožující překážkou bránící inkluzi této skupiny osob. Mezi tvrdé bariéry patří architektonické, stavebně-technické a jiné člověkem vybudované překážky. Jako příklad můžeme uvést nesprávně označené výkopy, neoznačené přechody pro chodce či veřejné budovy. Tvrdé bariéry negativně ovlivňují kvalitu života osob se zrakovým postižením, neboť znepřístupňují veřejně dostupné a běžně využívané prostory a významně tak zasahující do každodenního života osob se zrakovým postižením.

„Odstraňování tvrdých bariér pomáhá vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, vydaná Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky dne 5. listopadu 2009, a dále zákon č. 266/1994 Sb., o drahách a veřejných prostorech sloužících k cestování nevidomých, a jeho prováděcí vyhláška č. 177/1995 Sb. a zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, upravující odstraňování bariér v dopravních prostředcích. Tyto normy zavádějí tyfloidinženýrské prvky, jež odstraňují tvrdé bariéry prostředí, a dále naváděcí akustické majáky či vysílačku povelů kombinovanou s akustickými majáky označující prostředky hromadné dopravy, které sdělí osobám se zrakovým postižením číslo a směřování spoje a řidiče dopravního prostředku upozorní na rozhodnutí nevidomého daný dopravní prostředek využít.“ (Vrubel, 2015, p. 74)

Důležitým aspektem pro osoby se zrakovým postižením je, aby se v prostředí orientovaly a mohly přejít bezpečně z bodu A do bodu B. K tomu slouží tzv. vodící linie a hůl pro nevidomé, díky které tyto linie najde a může se díky nim orientovat. Vodící linie jsou součástí prostředí, či stavby. Častým problémem je umístování předmětů na tyto linie a tím znemožnění plného využití. Linie by měly být v kontrastu oproti povrchu, prostředí, kde se vyskytují, aby osoby slabozraké linie postřehly. Vodící linie dělíme na přirozené a umělé.

Jak už z názvu vyplývá, přirozené linie nejsou přímo vytvořené k orientaci osob se zrakovým postižením, ale tyto osoby je využívají jako dopomoc v případě, že umělá vodící linie není k dispozici. Jsou to budovy, obrubníky, zábradlí a další objekty.

Umělé vodící linie jsou přímo vytvořené k orientaci osob se zrakovým postižením, a to jak v interiéru, tak v exteriéru. Umělé linie jsou tvořeny podelnými drážkami, které by měly přímo navazovat na přirozenou vodící linii.

Jak už jsem zmínil, viz kapitola vnější bariéry osob s tělesným postižením, využívá se pro mapování prostředí pro osoby se zrakovým postižením např. formulář pro mapování přístupnosti objektů dle MKPO. Zde jsem uvedl i další důležité faktory pro orientaci osob se zrakovým postižením v prostředí. Byly to např. zvonky, akustický orientační majáčky (AOM), kontrastní značení prosklených ploch, kontrastní značení schodů, navigační systém pro osoby se zrakovým omezením.

2.4 Lyžování osob s tělesným postižením

Lyžování nejen osob intaktních, ale i osob s tělesným postižením, není v dnešní době problém, přičemž tito se mohou do zimních aktivit, viz lyžování, zapojovat aktivně jako ostatní. Vzhledem k pokrokům, co se týče kompenzačních pomůcek pro tělesně postižené osoby, zájem o aktivní lyžování osob tělesně postižených narůstá. Ten, kdo se účastní

specifického lyžování, je zařazen pod stanovený druh sjezdového lyžování. Hlavními rysy, dle kterých se hodnotí, je druh a míra tělesného postižení. Dle klasifikace IPC se lyžování dělí na lyžování sedících a stojících.

Dle příručky Adaptive Snowsport Guide Manual (Disabled Wintersport Australia, 2008) je široké spektrum možností, jak osoby se zdravotním postižením mohou lyžovat. To se odvíjí podle preference lyžaře a druhu jeho postižení. Podle toho dělí zimní přizpůsobené sporty na 4 hlavní disciplíny:

- Třístopé a čtyřstopé lyžování
- Sit skiing
- Snowboarding
- Dvoustopé lyžování

1. Třístopé a čtyřstopé lyžování

U tohoto typu lyžování jsou lyžaři při stožení ve vzpřímené pozici a využívají klasické lyžáky a lyže. Rozdíl je v tom, že místo hůlek mají stabilizátory, které výrazně dopomáhají k udržení rovnováhy a řízení. Vypadají jako berle, které mají na konci malé lyžičky. Typické třístopé lyžování využívají osoby s jednostrannou amputací a lyžují se dvěma stabilizátory.

Obrázek č. 1 Stabilizátory (Ultina.shop, 2019)

Rozdílem u čtyřstopého oproti třístopému je využívání dvou lyží. Lyžaři, kteří využívají čtyřstopé lyžování mohou mít široký rozsah postižení včetně DMO až po získané poranění mozku (Disabled Wintersport Australia, 2008).

2. Sitski

Tyto lyže využívají lidé, kteří používají vozík nebo mají jinak zapříčiněnou omezenou hybnost. Je jich několik druhů, ale v zahraničí se pro všechny, u kterých se sedí, používá stejné označení sit ski neboli lyžování sedících. V České republice těmito lyžím říkáme nejčastěji monoski (Obr. 2). Sportovní pomůcky tohoto typu jsou často složeny z tzv. skořepiny, což je různě tvarovaná sedačka, a lyží nebo lyže. Klasická monoski má pouze jednu lyži. Je to nejčastější v ČR využívaná sportovní pomůcka pro lyžování osob s omezenou hybností dolních končetin. Na monoski se může osoba s funkčními svaly trupu naučit sjet sjezdovku úplně sám. V případě lehčích forem kvadruplegie je vhodnější se naučit na dualski (Obr. 3), která má pod skořepinou dvě lyže, a tak umožňuje získat větší stabilitu. Biski (Obr. 4), Kartski (Obr. 5) a Tandemski (Obr. 6) využijí lidé s těžším zdravotním postižením, kteří nejsou schopni se aktivně do lyžování zapojit a slouží tedy spíše jen pro jednodušší lyžování rekreačních lyžařů či pro pohodlnou jízdu s asistentem.

Obrázek č. 2 Monoski (Sivak, 2019)

Obrázek č. 3 Dualski (Dualski, 2019)

Obrázek č. 4 Biski (Joeletteandco, 2019)

Obrázek č. 5 Kartski (Hjelpemiddeldatabasen, 2019)

Obrázek č. 6 Tandemski (Activetherapy, 2019)

3. Snowboarding

Snowboard v dnešní době využívá čím dál více osob. Snowboardy se vytvářejí v různých podobách, a to pro tělesně postižené osoby. Jedná se zejména o pomůcky jako jsou např. snow-wing a snow-slider viz text níže.

4. Dvoustopé lyžování

U dvoustopého lyžování se nepoužívají k lyžování stabilizátory. Tento druh lyžování mohou využívat i lyžaři s amputacemi horních končetin a dolních končetin, kteří využívají k lyžování protézu, osoby s dětskou mozkovou obrnou atd. Osoby s dětskou mozkovou obrnou formou diparetickou nebo hemiparetickou využívají pomůcku zvanou Ski bra viz text níže.

Ukážeme si jaké přizpůsobené pomůcky dle Disabled Wintersport Australia (2008) lze využít ke sjezdu osoby s tělesným postižením na lyžích, snowboardu, aniž bychom museli využít siski. Jsou to:

Snow-slider (Obrázek č. 7) – skládá se z kostry, která má za úkol vytvářet dostatečnou podporu pro lyžaře. Má běžné nebo fixní vázání. Kostra obsahuje pás upevněný na lyžaři a madla, které slouží asistentovi k manipulaci s lyžařem.

Obrázek č. 7 Snow-slider

(Tellurideadaptivesports, 2019)

Sno-wing (obrázek č. 8) – se využívá pro snowboardisty i lyžaře. Slouží k tomu, aby osoba, která vede osobu postiženou, měla plnou kontrolu nad jeho pohybem. Je vhodná pro začátečníky, osoby s amputacemi a osoby s lehčím tělesným postižením.

Obrázek č. 8 Sno-wing (Brasski, 2019)

Ski bra (tip clamps) – se využívá u dvoustopého lyžování k tomu, aby mohl asistent pomoci osobě s tělesným postižením spojit obě lyžařovy špičky dohromady, aniž by se lyže překřížily. Asistent využívá speciální postroj, a díky němu může jemně tlačit na špičky lyžaře s postižením a pomoci udržovat jeho směr. Pomůcku lze využít i na snowboard pro zlepšení postoje snowboardisty a jeho vedení

Spacer bar – se používá v kombinaci s „Ski bra“ k „udržení“ lyžaře v pluhu. Bez „ski bra“ se spacer bar nesmí používat.

Obrázek č. 9 Ski bra (Gvsu, 2019)

Rider bar – se dle autorky Louhivirtové (2019) skládá z upevňovacích desek, dvou sad hlavních trubek, kde se dá nastavit výška a rukojeti pro instruktora. Bar Rider byl navržen tak, aby dával lyžaři kontrolu při přenosu váhy na hranu pomocí horní části těla.

Obrázek č. 10 Rider bar (Varaus.malike, 2019)

2.5 Lyžování osob se zrakovým postižením

Osoby se zrakovým postižením se mohou taktéž zapojit do zimních sportů jako je lyžování a provozovat ho závodně, rekreačně či prostřednictvím školních výcvikových kurzů. Pro osoby, informacemi o zrakovém postižení nepolíbené, může být lyžování osob s takovým postižením nepředstavitelné. Ale není tomu tak. V následující kapitole se zaměřím na rekreační lyžování osob se zrakovým postižením a vše s tímto tématem související.

Mezi jeden z problémů u zrakově postižených osob je minimální dostupnost vhodných svahů k nácvičku a didaktická náročnost. Svahy by optimálně neměly být lidmi příliš frekventované, aby se osoba se zrakovým postižením mohla maximálně soustředit jen na své

lyžování. Začátky bývají těžké a počáteční situace osoby na lyžích jsou z důvodu nezvyklých podmínek, strachu z okolního prostředí, zvuků obtížné. Proto je základem pro kvalitní trénink mít dobrou spolupráci a maximální důvěru v trenéra. Je důležité zmínit, že vše závisí na hloubce zrakového postižení. Čím těžší zrakové postižení osoba má, tím je didaktika tréninku náročnější a nutnost spolupráce, komunikace důležitější.

Dle Vyskočila, Janečky & Ješiny (2019) by měl výcvik začínat v mnoha případech na lyžích běžeckých. Při pohybu si sportovci zažijí pocit skluzu a nutnou koordinaci k udržení se na sněhu. Vhodným prostředím k nácviku je rovina či mírný kopec. Poté se přechází k nácviku na lyžích sjezdových. Začínáme jízdou v pluhu, kdy dochází k neustálé komunikaci mezi trasérem a zrakově postiženým lyžařem. Osobě zrakově postižené může trvat zvládnutí základních technik i několik let. Jde však hlavně o již zmíněnou hloubku postižení, protože např. u osob slabozrakých a se zbytky zraku je trénink ulehčen určitou mírou vizuální zpětné vazby. Nakonec se však všichni mohou naučit zvládat svými dovednostmi a stylem lyžování požadovaný terén.

Nyní vysvětlím hlavní funkce traséra a jak by mělo lyžování se zrakově postiženou osobou vypadat. Hlavním faktorem, jak už jsem zmínil, viz text výše, je důvěra osoby se zrakovým postižením v traséra. Trasér by měl perfektně znát a dodržovat všechna bezpečnostní pravidla, protože mnohdy se může setkat nejen s nástrahami terénními, ale i s bezohlednými lyžaři. Dále by měl mít trasér se zrakově postiženým lyžařem předem stanovené akustické a motorické signály, aby nedošlo k problému v rámci samotné jízdy. Důležitou součástí při tréninku by měla být oblečená speciální žlutá vesta, která označuje postiženého i doprovod.

Trasér jede vždy před osobou se zrakovým postižením. Trasér totiž určuje stopu jízdy, vybírá rytmus oblouků a rychlost. Mezi hlavní komunikační prostředky mezi trasérem a postiženým patří hlas, popřípadě megafon nebo vysílačka. V nejlepším případě je ještě za postiženým doprovod, který chrání postiženého zezadu před dalšími lyžaři.

Podle Vyskočila, Janečky & Ješiny (2019) trasér, který má na starost začátečníka jede pozadu a využívá kontaktního způsobu navádění, kdy postiženému pomáhá přidržovat špičky lyží nebo využívá různé brzdící pomůcky např. lano, švihadlo apod., pomocí nichž je trasér v neustálém kontaktu s postiženým.

V případě pokročilejších lyžařů se zrakovým postižením je důležité, aby trasér udržoval s postiženým při sjezdu pořád stejnou vzdálenost, která by neměla být velká. Zejména proto, aby postižený v případě hlasové komunikace dobře slyšel pokyny traséra. Z druhého hlediska je potřeba nevytvářet příliš malý prostor, aby trasér postiženého nebrzdil a neomezoval

v pohybu. Informace by měl trasér předávat s rozumným časovým odstupem, aby se mohl postižený dopředu na pokyn soustředit a provést ho všas. Je vhodné, aby trasér mluvil často a udržoval kontakt s postiženým, ale hlavně by měli pokyny být jasné, jednoznačné a stručné.

Shrneme si, jak přibližně vypadá metodika nácviku lyžování osob zrakově postižených. Vycházím z Hruša & kol. (1999) kde se jedná hlavně o:

- Chůzi bez lyží
- Chůzi s lyžemi
- Pády a vstávání
- Sjíždění
- Jízda v pluhu a brždění
- Jízda na vleku a lanovce
- Oblouk v pluhu
- Oblouky s rovnoběžným vedením lyží

U chůze bez lyží lyžař drží asistenta za předloktí nebo za rameno. Vybíráme si vhodný terén, který by měl být nejprve rovný dále již šikmý s nerovnostmi. Tento nácvik lze aplikovat i v suchém terénu, ale nejvhodnější je sněhová pokrývka, která má určitá specifika při pohybu. Lyžaře vždy informujeme o prostředí, ve kterém se nachází.

Chůzi na lyžích vykonává osoba taktéž prvně na rovném povrchu, poté se přechází na mírně šikmý terén. Lyžař se drží paže asistenta, který by měl být na straně mírně před ním. Snažíme se o to, aby lyžař byl v chůzi co nejuvolněnější a nejsamostatnější. Lyžař se drží holí asistenta, ale výsledkem by mělo být plné upuštění holí a provádět chůzi samostatně. Instruktor by však měl být pořád na blízku kvůli bezpečnosti.

Pro nácvik pádů a vstávání je potřeba zvolit vhodné prostředí svahu, který by měl být bezpečný, upravený a mírně z kopce bez holí. Lyžař má za úkol klesnout do podřepu a lehnout si na bok. Instruktor z počátku pomáhá lyžařovi při vstávání, ale ve finále by měl být co nejvíce samostatný a zvednout se sám. Hlavním úkolem tohoto nácviku je vysvětlit lyžařovi, že v případě nevyhnutelného pádu se má první snížit do podřepu a pak teprve spadnout na bok do sněhu.

Sjíždění, jízda v pluhu a brždění se trénuje podobně jako u lyžařů bez postižení. Důležité je si zvyknout na pocit skluzu, při kterém asistent neustále kontroluje posturu lyžaře a k tomu jej motivuje v aktivitě.

Jízda na vleku a lanovce je charakteristická u lyžařů se zrakovým postižením zejména v tom, že je nutné podrobně popsat všechny detaily, se kterými přijde lyžař do styku např.

konstrukce vleku, prostředí před nástupem na vlek, směr jízdy, signály (pokyny), které si musí asistent s lyžařem dohodnout před samotným nástupem na vlek atd. Dle Hruši (1999) je nejlepší možností používat k přemístění lyžaře se zrakovým postižením kotvový vlek, kde může asistent v případě potíží pomoci.

Vyskočil, Janečka & Ješina (2019) jsou názoru, že charakteristiku nácviku oblouků určuje především samotná asistence. Asistence při paralelní jízdě s držením tyče. Jízdy, kdy asistent je zády ke směru jízdy a drží hůlky před tělem nebo jízdy za lyžařem s využitím speciálních kovových konstrukcí, provazů atd.

2. 6 Mapování bezbariérovosti volnočasových (zimních) areálů

Mapováním bezbariérovosti volnočasových (zimních) areálů se zabírají bakalářské a diplomové práce. V této kapitole uvedu některé z nich.

Bakalářská práce Plevy (2014) se zaměřuje především na vytvoření a implementaci metodiky pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů. Metodika má úvodní část, ve které informuje mapující osobu o oblasti, která se vyskytuje v archu. Dále jsou zde záznamové listy, kam se píše naměřené hodnoty, vpisované informace a poznámky. Rozměry, hodnoty nebo prostory nutné ke splnění podmínek bezbariérovosti jsou v závěrečné části. Také může sloužit mapující osobě jako nápověda k měření (Pleva, 2014). Dále zmapoval dle této metodiky lyžařský areál RS Trnava, Ski areál Hlubočky a Ski areál Bílá. Má podrobně zpracované části interiéru s vypsáním vzdáleností. Finální zhodnocení je bráno jako „vlastní“, zaměřuje se zejména na bezbariérovost toalet a přístupnost do stravovacích zařízení, kde se vyskytují většinou schody. Když to shrnu, tak lyžařský areál RS Trnava podle Plevy (2014) nesplňuje požadavky bezbariérovosti v oblasti toalet, Ski areál Hlubočky taktéž ne, pouze v případě, že je přítomen asistent vozíčkáře, ale označuje areál jako přístupný a Ski areál Bílá bezbariérové WC splňuje zásadní požadavky pro samotné využívání, ale i přes některé výtky označuje areál jako přístupný.

Za mě je popis Plevy (2014) zaměřený zejména na podrobný technický popis jednotlivých zařízení. Dle výčtu z jeho práce usuzuji, že jeho finální hodnocení vychází z celkového pohledu na areál a přístupnosti, dostupnosti bezbariérového WC a stravovacích zařízení. Při mapování bych doporučil mapovat v zimním období, kdy jsou areály v provozu, protože se pak některá kritéria dostupnosti mohou lišit, což si ale autor uvědomuje.

V bakalářské práci Holemýho (2017) se vyskytuje důležitá vyhláška č. 398/2009 Sb.

„Tato vyhláška stanoví obecné technické požadavky na stavby a jejich části tak, aby bylo zabezpečeno jejich užívání osobami s pohybovým, zrakovým, sluchovým a mentálním

postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do tří let" (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009, § 1).

Je důležité podotknout, že proces mapování bezbariérovosti objektů, komunikací, dopravy a poté výsledné zpracování výstupových informací bývá náročné a souvisí s tím mnoho dalších aspektů. Velice záleží na druhu postižení, protože každé může mít jiné nároky na bezbariérovost. Může se tedy vyskytnout problém, že po odstranění určité překážky pro dané postižení se může pro osobu s jiným druhem postižení překážka vytvořit. Kvůli rozdílným potřebám každého postižení proto nelze přímo určit, zda je daný objekt bariérový či bezbariérový (Pražská organizace vozíčkářů, n. d.).

V listopadu 2011 se sešli odborníci specializovaní na problematiku architektonických bariér v České republice a díky podpoře od Ministerstva pro místní rozvoj vytvořili jednotnou metodiku kategorizace přístupnosti objektů (MKPO). Pražská organizace vozíčkářů metodiku zpracovala. Vytvořením ucelené metodiky se měl splnit cíl, aby informace z metodiky měly vypovídající a využitelnou hodnotu. Dále aby odstraňování bariér splňovalo svůj účel a bylo přijato všemi dotýčenými skupinami i širokou veřejností (Pražská organizace vozíčkářů, n. d.).

MKPO (Pražská organizace vozíčkářů, n. d.) rozděluje objekty z pohledu bariérovosti na tři níže uvedené a popsané kategorie:

- objekt přístupný
- objekt částečně přístupný
- objekt nepřístupný

Holemý (2017) mapoval lyžařské středisko dle formuláře, který vytvořil Pleva (2014) a revidoval tento formulář se zaměřením na cílovou skupinu uživatelů mono-ski. Mapovaný lyžařský areál Ski resort Černá hora – Pec (Svoboda nad Úpou) byl dle Holemého (2017) zhodnocen jako objekt nepřístupný. Díky piktogramům z MKPO, který posudek obsahuje víme, že zde není bezbariérové WC, před vchodem do stravovacího zařízení schody, je zde obtížný povrch a úzké dveře nebo průjezd. Dále po přečtení slovního posudku je možno zjistit, že v areálu chybí vyhrazená parkovací stání pro osoby s omezenou schopností pohybu a vchod do stravovacího zařízení není vybaven zvonkem.

Bakalářská práce Holemého (2017) nám dává jasný přehled dle MKPO, jakou má areál přístupnost, ale nejsou zcela zřejmě vymezená kritéria vhodného prostředí exteriéru (vleků, sjezdovek). Jsou pouze slovně zhodnocena.

Bakalářská práce Řičici (2015) hodnotí osm lyžařských areálů. Hodnotil tyto areály: Ski areál Kareš Kouty nad Desnou, Ski areál Filipovo údolí, Ski park Červená voda, Ski areál

Rališka Horní Bečva, Ski areál Olešnice na Moravě, Ski areál Kouty nad Desnou, Ski areál Hodonín u Kunštátu, Ski areál Čenkovice. Podle něj požadavky bezbariérovosti splňují pouze tři. Ostatní areály vyhovují částečně a jeden nevyhovuje. Posuzoval na základě hodnot, které si vybral z metodiky (Pleva, 2014).

Vybrané hodnoty byly tyto:

U areálu je možné parkovat, parkoviště se nachází na rovném terénu, existuje možnost projetí mimo turnikety, zábrana průjezdu, možnost odjezdu z trasy lyžařského vleku po celé délce, obsluha dolní stanice, rozměry kabiny (šířka x hloubka) kabiny toalety, šířka místa pro vozík (vzdálenost od boku mísy ke stěně), 1. madlo na WC, 2. madlo na WC, počet schodů (do stravovacího zařízení), průjezdová šířka hlavního křídla (do stravovacího zařízení), podjezdová výška stolu, židle se dají jednoduše přemístit, je možná regulace rychlosti (Pleva 2014).

Toto pojetí se mí líbí, protože jsou zde dle autora zásadní kritéria pro posouzení dostupnosti areálu pro osobu s tělesným postižením a zároveň kombinuje dostupnost interiéru i exteriéru. Dále je třeba poznamenat, že jeho získaná data jsou velice autentická. Je to kvůli tomu, že jako mapující osoba je taktéž osobou s tělesným postižením. Opět je v této práci slovní zhodnocení areálu. Ve zhodnocení hodnotí přehledně interiér i exteriér a dodává možnosti, jak danou situaci zlepšit. Kritickou hodnotou je opět bezbariérové WC, které se buď nevyskytuje nebo k němu není vhodný přístup. Jsou však areály jako např. Ski areál Kouty nad Desnou, které bezbariérové WC mají k dispozici.

Diplomová práce od autora Jarmara (2017) se zaměřuje na mapování bezbariérovosti vybraných zařízení poskytujících organizované outdoorové pohybové aktivity pro osoby se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním ve Zlínském kraji. Oproti předchozím pracím věnuje zde pozornost nejen pro osoby s tělesným postižením, ale i pro osoby se zrakovým postižením a osoby v seniorském věku. Náhodně si vybral určitá zařízení, kde můžou tyto osoby provádět činnosti, které si autor zvolil. Mezi ně patří Nordic Walking, golf a lyžování. Na základě získaných dat byly tyto zařízení kategorizovány dle škály, kterou vytvořila Pražská organizace vozíčkářů. Konkrétně se jedná o Metodiku kategorizace přístupnosti objektů, dle které se zařízení vyhodnotí jako objekt přístupný nebo objekt částečně přístupný nebo jako objekt nepřístupný. Vzhledem k tématu práce je zde hovořeno o zařízení, kde je možné provádět činnost lyžování. Jedná se o Ski areál Troják autorem zvolený. Autor má přehledně areál vyznačený specifickými piktogramy dle metodiky. Hodnotí objekt jako přístupný. Celkové prostranství areálu je podrobně sepsáno. Autor se zaměřuje zejména na vstupy, prodejní/informační okno, pokladnu, samotné sociální zařízení,

interiér a přístupnost doplňkových služeb. Zhodnocení exteriéru např. vleků a sjezdovek v areálu chybí. Je však zřejmé, že dle metodiky zde využívané není možné exteriér hodnotit. Podle fotografií je také vidět, že k měření nedocházelo v zimním období.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3. 1 Cíle

Cílem práce je úprava a implementace metodiky pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů v oblasti Jeseníků.

3. 1. 1 Dílčí cíle

Využití upravené a implementované metodiky v dalším monitoringu vybraných areálů.
Stanovení hodnotících kritérií lyžařských areálů.

3. 2 Úkoly práce

1. Zvolit lyžařské areály, které budou mapovány.
2. Seznámit se s Metodikou pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů dle Plevy (2014) a následně ji upravit.
3. Proškolení v Metodice kategorizace přístupnosti objektů dle Pražské organizace vozíčkářů (n.d.).
4. Naučit se kvalitně používat laserový měřič vzdáleností Bosch GLM 80 Professional.
5. Zmapovat zvolené lyžařské areály a provést záznamy dat do formuláře, včetně fotografií uvedených v příloze.

3. 3 Výzkumné otázky

1. Které z mapovaných areálů jsou bezbariérové, dobře přístupné pro osoby s tělesným, zrakovým postižením?
2. Které mapované areály jsou nevhodné pro lyžování osob s tělesným, zrakovým postižením?
3. Které faktory při mapování byly v průběhu mapování nejvíce problematické a jak by se daly napravit?
4. Změnil bych po celkovém zmapování areálů, vlivem obsažené zkušenosti z mapování něco konkrétního v upraveném dotazníku?

3.4 Metodika

3.4.1 Volba mapovaných středisek

Lyžařské areály, které jsem si dal za cíl zmapovat se vyskytovali v oblasti Jeseníků. Důvodem bylo, že v této oblasti je mé rodné bydliště a danou oblast relativně znám. Na základě těchto faktorů mi to taktéž bylo doporučeno mou garantkou diplomové práce.

Pro mapování jsem si zvolil tyto lyžařská střediska:

- Ski M Chrástal – Zlaté Hory
- Ski Příčná – Zlaté Hory
- Lázeňský vrch – Ski areál Lipová Lázně
- Ski lyžařský areál KASTE Petříkov
- Ski Petříkov
- Ski areál Zetocha Petříkov
- Ski aréna R3
- Ski areál Ramzová
- Červenohorské sedlo

3.4.2 Využití metody a jejich zpracování

Zvolená lyžařská střediska byla mapována dle metodiky (Pleva, 2014) pro mapování bezbariérovosti ski areálů, kterou jsem na základě schválení garantkou diplomové práce upravil. Formulář jsem upravil v následujících bodech:

- K většině položkám byla přidána možnost poznámek
- Menší změny názvů bodů např. v sekci E „Vlek má regulaci rozjezdu a rychlosti“ na „Obsluha vleků je ochotná regulovat rozjezd a rychlost lyžařského vleku?“
- V sekci A byly přidány body „K pokladně je bezbariérový přístup“, „Je možné parkovat u sjezdovky pro přímý vstup do monoski?“
- Vyřadil body „Brzda zpětného chodu“, „Snímač polohy lana“, „Zachycovače lana“, „Kamerový systém je k dispozici“, „Rozhlasový systém je k dispozici“, „Je možná úprava lyžařské stopy pod vlekem sněžnou rolbou“, „Tlačítka TOTAL STOP“, „Čas k nasednutí“, „Jedná se o odpojitelnou lanovku“, „Má lanovka systém kontroly polohy lana (RPD) nebo obdobný systém“, „Snímače polohy lana (RLS)“, „Jsou zde zachycovače lana“, „Kamerový systém k dispozici“, „Je možná regulace rychlosti“, „V jakém terénu je nástupní plocha na lanovku“, „Šířka sjezdovky (minimální až

maximální“, „Atypické nebezpečí je zabezpečeno bezpečnostními matracemi“, „V nebezpečných oblastech jsou vytyčovací a zabezpečovací sítě“

- Přidán bod v sekci E „V jakém terénu je místo, kde se dá objet turniket“
- Přidán bod v sekci F „Plocha při nástupu“ s možností volby Pojízdné/Nepojízdné/Jiné
- Přidán bod v sekci G „Plocha s upravenou stopou pro začátečníky“
- Přidán bod v sekci E „Zajištění vleku při výstupu: dohled vlekáře nebo bezpečnostní lanko“
- Přidána možnost v sekci H „Přístupná pro euroklíč“
- Vytvořena sekce K „Specifika lyžařských středisek pro účast osob s tělesným a zrakovým postižením“, kde jsou body: „Setkala se obsluha s lyžováním osob s TP“, „Setkala se obsluha s lyžováním osob s ZP“, „Pracovníci jsou u vstupu na vlek obeznámeni s nasazováním monoski na vlek, lanovku a u výstupu s odepínáním z vleku“, „Pracovníci jsou u vstupu a výstupu na vlek obeznámeni s možnými komplikacemi osob s ZP“, „Umožněn vstup do uzavřených parků“ s možnostmi ANO/NE, „Orientační mapa upravená pro osoby ZP“, „Na sjezdovce jsou orientační tabule“, „Vyznačení obtížnosti sjezdovek pro osoby ZP“ s možnostmi Zvětšené písmo/Braillovo písmo/Elektronický výstup/Výrazné barvy

Pro mapování dat lyžařských středisek byla volena technika pozorování a zápis poznatků do formuláře. V případě informací, které nebyly veřejně dostupné, byl zvolen nestrukturovaný rozhovor (zaznamenání potřebných informací ručně na papír) nebo telefonní rozhovor s vedoucím areálu nebo osobami, které v daném středisku pracují. Se souhlasem majitele střediska jsem jako součást mapování vytvořil foto dokumentaci pro vizuální zhodnocení. Všechny tyto informace byly ještě tentýž den z důvodu maximální přesnosti informací zapsány ve výsledcích do diplomové práce.

3. 4. 3 Postup práce

Pro mě důležitým aspektem bylo mít přehled o všech položkách, vyskytujících se ve formuláři. Bylo to z důvodu, abych byl schopen se na lyžařský areál podívat jako na celek a uvažovat v průběhu mapování jako osoba s tělesným, či zrakovým postižením. Rozeslal jsem emaily do všech středisek a ty, které se mi neozvaly, jsem oslovil prostřednictvím telefonního hovoru. Informoval jsem je o mých důvodech a cílech diplomové práce. Formulář pro monitorování úrovně bezbariérovosti lyžařského střediska jsem upravil na základě informací ze stránek areálu a telefonního hovoru s vedoucím a den předem ho vytisknul.

K přesnému mapování areálu jsem využíval k foto dokumentaci digitální fotoaparát Nikon Coolpix L840. U sebe jsem měl náhradní baterie v případě vybití. K měření stanovených rozměrů jsem si vypůjčil z katedry Aplikovaných Pohybových Aktivit laserový měřič vzdáleností GLM 80 Professional, který jsem pravidelně po příjezdu nabíjel. K areálům jsem se dopravoval prostřednictvím osobního automobilu.

Areály jsem mapoval každý den, proto mohu říci, že jsem se v technikách mapování den co den zlepšoval a mohl se zaměřit zejména na kritická místa a maličkosti, které bych na první pohled neviděl. Postupoval jsem od parkoviště směrem přes přístupový chodník, který ve výsledku nikde u mě zvolených středisek nevedl k pokladně, dále k restauraci (bufetu), WC a na závěr lanovkám, vlekům a sjezdovkám.

3. 4. 4 Zpracování získaných dat

Pro co nejpřesnější posouzení areálů jsem zvolil následující postup. Areály jsem rozdělil na dvě části: interiér a exteriér. Bezbariérovost, přístupnost interiéru jsem hodnotil na základě kritérií dle metodiky kategorizace přístupnosti objektů vytvořené Pražskou organizací vozíčkářů (n. d.). V metodice jsou popsány limity k zařazení do objektu přístupného, částečně přístupného a obtížně přístupného nebo nepřístupného. Pro určení přístupnosti objektů se využívají tyto piktogramy:

Objekt přístupný

Objekt částečně přístupný

Objekt nepřístupný

Bezbariérovost, přístupnost exteriéru jsem hodnotil dle upravené metodiky pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů a soustředil jsem se konkrétně na tyto body:

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám
- Schody (pokladna, lanovky, vleky)
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu
- Regulace rychlosti
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce
- Dolní obsluha stanice
- Horní obsluha stanice
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení)

Tyto body na začátku každého areálu budou značeny znakem + (existuje, vhodný) a znakem – (neexistuje, nevhodný).

Je nutno říci, že hodnocení vzniká na základě přístupnosti objektu zejména pro osoby s tělesným postižením např. na vozíku. U osob se zrakovým postižením se v této práci počítá s tím, že mají v případě těžšího zrakového postižení doprovod.

3. 5 Výsledky a diskuze

Pro lepší přehlednost jsem na úvod zpracoval tabulku č. 1, která obsahuje jednotlivé areály a posouzení interiéru v rámci Metodiky kategorizace přístupnosti objektů dle Pražské organizace vozíčkářů a exteriéru, kde jsou konkrétně uvedena negativa. Dále jsou ve výsledcích uvedeny všechny mapované areály s přesnými slovně sepsanými údaji o interiéru a exteriéru. U každého areálu se nachází shrnutí, které poskytuje celkový přehled o areálu.

NÁZEV	INTERIÉR	NEGATIVA EXTERIÉRU
Ski M Chrástal	Částečně přístupný	Obsluha horní stanice, obtížný dojezd k turniketům
Ski Příčná	Částečně přístupný	Schody k pokladně, bufetu
Lázeňský vrch – Ski areál Lipová Lázně	Částečně přístupný	Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám

Ski areál Zetocha Petříkov	Částečně přístupný	Obsluha horní stanice, velká vzdálenost od parkoviště
Ski lyžařský areál KASTE Petříkov	Částečně přístupný	Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám, schody k pokladně
Ski Petříkov	Nepřístupný	Schody k vleku, obtížný dojezd k turniketům
Ski aréna R3	Přístupný	Obtížné objetí turniketů
Ski areál Ramzová	Částečně přístupný	Upravenost sjezdovek, Lanovka z Čerňavy na Mračnou má rychlý start a dojezd
Červenohorské sedlo	Částečně přístupný	Rychlost pomy na startu u vleku Tatrapoma H130 II

Ski M Chrástal

Fotodokumentace areálu je zpracována v příloze 2 Pořízené fotky lyžařských areálů.

Interiér

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek +
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) +
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce +
- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice –

- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) –

Tento lyžařský areál se vyskytuje ve Zlatých Horách v Horním údolí. Dopravit se zde je možné jedinečně autem nebo autobusem. Osobně doporučuji dopravu autem, protože autobusová zastávka není poblíž střediska a autobusy nejsou v případě osoby na vozíčku bezbariérové.

Parkování

Co se týče parkování, bylo seznatelné, že je upravované, ale nikoliv bezbariérové. Taktéž k pokladně bezbariérový přístup nelze označit za bezbariérový. Povrch parkoviště byl nezpevněný (sněhová pokrývka) a dle majitele zde zaparkuje okolo 30 aut. Parkoviště se nachází na nerovném terénu. Vyhrazená parkovací místa se v areálu nevyskytují a nejsou zde pro ně označení typu dopravních značek. Není upravováno přípravky proti neklouzavosti povrchu. Výhodou parkoviště je jeho výskyt přímo v areálu a parkování zadarmo. V areálu je po dohodě možný noční provoz, proto je parkoviště osvětleno.

Bufet

Přístup k bufetu není vhodný. Před dveřmi bufetu jsou dva schody. První, vzdálenější, vytvořený „úpravou“ sněhu. Druhý schod klasický, a to před dveřmi, s výškou 164,6 mm. Nejedná se o závažný problém, přičemž s dopomocí asistenta by jej osoba na vozíku byla schopna zvládnout, ale určitě by to bylo nepříjemné a zdlouhavé. Pro osobu se zrakovým postižením by byla vhodná asistence ke dveřím.

Další nevýhodou bylo otevírání dveří směrem ven, a to mechanicky. Překonání této bariéry při umístění židlí a laviček ve venkovním prostoru bez pomoci asistenta bude jen těžko zvládnutelné. Zvonek u dveří je ve výšce 1200 mm.

Po otevření dveří se nevyskytuje žádné zádveří. Uvnitř bufetu není moc místa a jsou zde těžké lavičky, které není možno lehce přemístit, navíc prostor, kam je přemístit, chybí. Pokud bychom je přeci jen přemístili, nebyl by vhodný přístup na toalety.

Místnost v bufetu byla spíše pro pracovníky areálu, ale taktéž ji mohou využívat hosté. Zde už byly přenosné židle a vypadalo to přijatelněji.

Povrch celého bufetu byl kachličkový s koberci.

Toalety

Toaleta pro použití osobami s omezenou hybností není k dispozici. Jsou zde klasické záchody rozdělené pro muže, ženy a personál. Osoba na vozíku nemá šanci se na záchodě pohybovat.

Pokladna

Pokladna byla pro osobu na vozíku umístěna v přijatelné výšce 871,9 mm. Pokud by byl sníh odklizený až k parkovišti, byla by dle mého názoru dobře přístupná. U pokladny s nikou je klasický zvonek ve výšce 1354,0 mm, což by osoba na vozíku musela být v síle trupu značně zdatná, aby na něj dosáhla. Sleva na průkaz ZTP záleží čistě na dohodě s majitelem. Byl ochotný, aby osoba se ZTP zde jezdila i zadarmo. To samé by platilo i pro asistenta. Pro osobu se zrakovým postižením by bylo nejvhodnější koupit lístek přímo v budově.

Lyžařské vleky

Areál obsahuje dva vleky. Dle sdělení majitele jsou oba přibližně 600 metrů dlouhé. Na internetových stránkách je napsáno, že jejich délka je 500 metrů a 600 metrů, ale sjezdovka je až 1200 metrů dlouhá. Přibližná přepravní kapacita je 600 osob za hodinu. Orientační mapu nebo tabuli, stejně jako vyznačení obtížnosti sjezdovek jsem nepostřehl, i když majitel uváděl, že jsou na sloupech a výstupech. Obě sjezdovky jsou modré. Kritická místa tam téměř nejsou až na přejezd z vleku 1 na vlek 2, kde je umístěný např. dřevěný sloup přímo v trati sjezdovky. Pro osobu nevidomou by bylo nutné tyto překážky zdůraznit a s pomocí navigátora se jim vyhnout. Na první pohled není možno projet mimo turnikety, ale vše je zde o domluvě. Branky je možno z levé strany objet nebo se dají posunout, aby např. osoba na monoski mohla projet. Zábrana průjezdu se vyskytuje u obou vleků. Obsluha vleků je vždy jen na začátku každého vleku. Ani jeden vlek není zajištěn při výstupu a např. bezpečnostní závora je zasypaná. Oba vleky jsou pomý.

První lyžařský vlek má nástupní plochu mírně do kopce. Má mírné příčné sklony, ale osoba na monoski s asistentem by to měla bez problému zvládnout. Výstup je mírně do kopce. Vlek slouží spíše jen pro následný přesun k druhému vleku, protože trasa prvního sjezdovky je poměrně úzká. Druhý vlek má nástupní plochu v rovině. Příčné sklony nemá. Obsluha vleků je ochotná regulovat rozjezd a rychlost lyžařského vleku. Vleky jsou však poměrně dlouhé, proto se obávám, že při nějaké nehodě by nemuseli vlek zastavit včas, protože by danou nehodu obsluha zdola neuvíděla. Proto doporučuji asistentům osob zrakově, tělesně postižených být těmito v těsné blízkosti. Jediná obtížná věc bude např. pro osobu na monoski, osobu nevidomou, v případě dojezdu k turniketům, protože sjezdovka je po téměř celé její délce mírně z kopce, ke konci je však velice strmá. To, že je mírně skopce, je však dle mého názoru velice dobrá sjezdovka pro začátečníky. Taktéž je dosti široká a prakticky se nelze střetnout s ostatními jezdci, návštěvnost je nízká a je to takový soukromější areál.

Shrnutí

Dle majitele se už areál setkal s osobami se ZTP, ale přímo s uživateli monoski nebo nevidomými nikoliv. Dle mého názoru, pokud osoba s tělesným, zrakovým postižením má asistenta a domluví se s majitelem, je pro něj sjezdovka 2 relativně vhodná, protože je široká, dlouhá a nenáročná. Taktéž v areálu vládne soukromější příjemná atmosféra, a tudíž máte dojem, že se dá vše vyřešit. Majitel ví o chybách, které areál má, ale je pochopitelné, že pro nízkou návštěvnost osob intaktních, mu nezbyvají prostředky na vybudování bezbariérového WC a přístupového chodníku pro osoby s postižením.

Ski Příčná Zlaté Hory

Fotodokumentace areálu je zpracována v příloze 2 Pořízené fotky lyžařských areálů.

Interiér

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek +
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) –
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce –
- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice +
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) +

Ski Příčná se nachází ve Zlatých Horách jako součást sportovně rekreačního a kongresového centra s hotelem Bohemaland Zlaté Hory. Školy sem jezdí autobusem, který býval kdysi bezbariérový, ale podle řidiče autobusu už není. Vlákem ani skibusem se sem není možno dostat, ale autem cestu lze bez problémů najít, protože odbočka na cestě je dobře zaznačená a značení návštěvníky vede celou dobu.

Parkování

Bezbariérové parkování zde není, tzn. nejsou ani vyznačená vyhrazená parkovací místa. Majitel uváděl, že je možné zaparkovat přímo u sjezdovky pro přímý vstup např. monoski, ovšem s tím, že s touto situací prozatím nemají praktickou zkušenost. Záleží na domluvě, ale

pokud je auto schopné vyjet, tak není problém. Kapacita parkoviště není stanovena. Specializované auto je možné zaparkovat na úkor parkovacího prostoru pro ostatní auta. Parkování je zde zadarmo a nachází se na rovném, zpevněném terénu. Areál je hned naproti parkoviště.

Přístupový chodník

K pokladně a bufetu je možno se dostat pouze po dvou přístupových chodnících, které nesplňují bezbariérová kritéria. Je potřeba asistence z kopce, který je vedle přístupového chodníku 2. Pro osobu se zrakovým postižením bych volil přístupový chodník 1. Schody mají otvory, a tak by bylo nejvhodnější je vyjít s dopomocí asistenta bez hole.

Pokladna

K pokladně je možno se dostat jedním ze dvou přístupových chodníků. Povrch u pokladny je kachličkový, nevyskytují se u ní schody. Nemá hlasový mikrofon, takže člověk musí tzv. nakouknout, aby si pokladnice otevřela okýnko a obsloužila vás, což nemusí být pro osobu na vozíku příjemné, když je pokladna umístěna minimálně 1297,2 mm vysoko. ZTP mají slevu 20 procent, sleva pro asistenta se neuvádí a je na dohodě.

Bufet

Přístupové dveře do bufetu, když už dojde k sejití přístupových chodníků, jsou velice úzké, otevírají se ven a jsou mechanické. Průjezdová šířka je 847,9 mm.

V samotném bufetu nejsou vhodné stoly ani lavičky. Lavičky se nedají přesouvat a prostor mezi lavičkami a stolem je minimální. Vyfotil jsem pro ukázkou ještě jeden menší kulatý stoleček s mobilními židlemi, který mi přišel jako jediná alternativa, jak si někam odložit věci a trochu odpočinout. Venkovní posezení je taktéž nevhodné. Tvoří ho dřevěná konstrukce složená ze stolku a dvou laviček. Každopádně byla v bufetu sympatická společnost, která dokázala klienty dobře obsloužit a určitě by se osobám s postižením snažila co nejvíce vyhovět.

Toalety

Bezbariérové toalety se nachází v prostorách oddělených od ostatních toalet. V bufetu je delší chodba, ve které jsou po pravé straně dveře a zde je kabinka s dveřmi na toalety. Bez optání jsou bezbariérové toalety těžko dohledatelné, dveře do kabinky nejsou nikterak označeny, stejně tak dveře na samotnou toaletu. Bývá volně přístupná nebo jsou klíče k dispozici u personálu bufetu. Šířka dveří je 1014,7 mm. Směr otevírání je z kabiny. Jsou zde dvě madla o rozměrech 946,7 x 162,5 mm. Toaletu je možné zamknout. Vypínač je ve výšce

876,5 mm. Rozměry toalety jsou 1836,8 x 1952,9 mm. Vzdálenost od boku mísy ke stěně je 464,9 mm. Výška sedátka 541,1 mm. Nevýhodou je umístění toaletního papíru, který není v dosahu z mísy. Výška umyvadla je 958,2 mm a baterie je zde páková, což také není optimální. Zrcadlo toaleta neobsahuje.

Lanovky

Ski Příčná obsahuje dvě čtyřsedačkové lanovky. Jedna navazuje na druhou. Je možné projet mimo turnikety a nástupní branky, jen se musíte domluvit s obsluhou a oni to upraví, na první pohled to možné není. Obsluha taktéž reguluje rychlost lanovek, přičemž mezi jednotlivými stanovišti obsluhy funguje komunikace na vysoké úrovni. Obsluha je jak u dolní stanice, tak u mezistanice a horní stanice. Převážná kapacita je 2400 osob za hodinu. Při nástupu je pojízdný pás. Materiál sedačkové lanovky je tvrzená pěna a v případě monoski je třeba si vzít vlastní desku, pokud nemá dojít k poškození materiálu sedačky. Lanovka se používá i pro večerní lyžování.

Sjezdovky

Ski příčná obsahuje dvě sjezdovky. Modrou a červenou. Modrá sjezdovka se sjíždí po výstupu v mezistanici. Červená je sjížděna z konečné stanice a návštěvník může rovnou navazovat na modrou až zase na začátek stanice nebo zůstat v mezistanici. Červená je velice prudká a na začátku sjezdu se nachází značný příčný sklon na pravou stranu. Nejsou zde bezpečnostní opatření na sloupech, které jsou právě blízko tohoto příčného sklonu. Obsluha mi říkala, že jsou na sloupech, ale v místech, kde jsem se já pohyboval jsem je nezaznamenal. Jinak je sjezdovka v dobrém stavu, relativně široká, ale rozhodně vhodná jen pro pokročilé lyžaře. Modrá sjezdovka je velice nenáročná. Je úzká, ale nacházejí se zde bezpečnostní prvky typu gumy aut na sloupech. Není to sjezdovka vhodná pro učení oblouků.

V areálu se vyskytuje hned na konci modré sjezdovky menší kopeček, který může sloužit k nácviku pro úplné začátečníky. Nevýhodou je, že je tam velká spousta dětí a bobují tam. Jedinou možností tedy je se domluvit s vedením a kopeček si zamluvit na určitou dobu.

Shrnutí

Za mě je největším problémem, že zde není bezbariérový přístup k pokladně, bufetu pro osoby na vozíku, ale s asistentem by bylo možno tyto problémy překonat. Je tu bezbariérová toaleta. Funguje zde večerní lyžování. Je zde menší kopeček pro začátečníky a červená sjezdovka pro pokročilejší lyžaře je dobrá volba. Taktéž obsluha funguje skvěle a je možnost se na všem domluvit. S osobami s tělesným postižením už se obsluha setkala, ale zkušenosti,

jak být těmto osobám nápomocni, prozatím postrádají. S lyžováním osob se zrakovým postižením se nesetkali.

Lázeňský vrch, Ski areál Lipová Lázně

Fotodokumentace areálu je zpracována v příloze 2 Pořízené fotky lyžařských areálů.

Interiér

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek +
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) +
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce +
- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice +
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) +

Ski areál umístěný v obci Lipová Lázně je dobře značený, a tak cestu k němu nelze přehlédnout. Autobusová zastávka je poměrně daleko od odbočky a s lyžařským vybavením by bylo pro osoby s tělesným postižením přepravit se do areálu velice náročné, ne však nemožné. Autobusy na ski areál jezdí v rámci školek, škol, tzn. dají se objednat a vystoupíte na parkovišti, které je přímo v areálu u svahu. Autem je to nejjednodušší. Ski busy k dispozici nejsou.

Parkování

Bezbariérové parkoviště s vyhrazenými parkovacími místy zde není. Počet aut na parkovišti je tolik, kolik se vejde. Nachází se na rovném, v době mapování na zledovatěném, terénu. Parkování je zadarmo.

Pokladna

Není zde žádný přístupový chodník. Téměř všude se chodí po sněhu, který je zpevněný. K pokladně se taktéž musíte dostat přes menší sněhový kopeček. U pokladny je taktéž sníh. Výška pokladny je 1103 mm. Slevy pro osoby ZTP nebo jejich asistenty nemají, ale slevu by

poskytli, např. dětské jízdné, záleží na domluvě. Jako největší problém hodnotím umístění lavičky, která byla mezi pokladnou a zemí. Sloužila jako odkládací plocha, ale pro osobu na vozíku nevyhovující. Ani zde nebyl v pokladně hlasový mikrofon.

Bufet

Přístup k bufetu byl bez schodů s menším prahem o výšce 168,8 mm. Zvonek není. Dveře jsou jednokřídlé mechanické s otevíráním ven a automatickým zavíráním. Průjezdová šířka hlavního křídla je 1006,9 mm. Není zde žádné zádveří. Povrch v bufetu je kachličkový. Stoly a lavičky jsou stejné jako na venkovním posezení. Dřevěné stoly a lavičky jsou připevněny železem jako jedna konstrukce. Pro osobu na vozíku nevhodné. Bufet je samoobslužný.

Toalety

Vchod na toalety je ze zadní strany bufetu. Toalety nejsou určeny pro osoby s omezenou hybností. Nacházejí se zde klasické toalety pro muže a ženy.

Lyžařské vleky x Sjezdovky

Jsou zde dva vleky. Obsluha je dole i nahoře. Jsou ochotni vlek zpomalit, ale u tohoto areálu to není díky menší náročnosti potřeba. Nástupní plocha a plocha pro čekání je většinou v rovině. Vlek A vyveze návštěvníky na pomě nejvýše a poté je možno se vydat buď na sjezdovku modrou nebo červenou. Doporučoval bych modrou, a to vzhledem k tomu, že na červené sjezdovce se vyskytovali nánosy sněhu v podobě kopců. Tato kritická místa nebyla označena signálními tabulemi s piktogramy, ale na místo toho byli do nich zabodané gumové tyče. Tato kritická místa se na modré sjezdovce z vleku A nevyskytovala. Vlek B (taktéž poma) byla akorát zkrácená verze vleku A přes modrou sjezdovku. Obě modré sjezdovky se jevily pro sjezd vyhovující. Posledním vlekem byla plocha s upraveným prostorem pro úplné začátečníky. Tažení lanem, žlutá obtížnost. Probíhala zde výuka vyučování školek, škol. Za mě taktéž vhodný vlek pro nácvik. Orientační mapy zde nebyly potřeba. Vše šlo na první pohled vidět. U každé lanovky byl přehled obtížnosti, typ lanovky apod.

Shrnutí

Lázeňský vrch Ski areál Lipová Lázně se dá po cestě snadno najít. Pokud má návštěvník možnost dojet autem nebo si objednat autobus, tak se dostane přímo do areálu, téměř k vlekům. Nevýhodou jsou přesuny po zledovatělém sněhu, hlavně pro osoby se zrakovým postižením, špatné posezení pro osoby na vozíku. Chybí bezbariérová toaleta. Modré sjezdovky jsou vhodné pro lyžování i např. monoski a přípravná žlutá sjezdovka se jevila být

taktéž v dobrém stavu. Zkušenosti s osobami tělesně a zrakově postiženými obsluha areálu disponuje, když občas je jimi tento areál navštěvován. Pracovníci areálu ale nejsou obeznámeni s možnými komplikacemi u osob zrakově postižených a nejsou obeznámeni s nasazováním monoski na vlek, lanovku a u výstupu s odepínáním z vleku.

Ski lyžařský areál Zetocha + KASTE + Ski Petříkov

Fotodokumentace areálu je zpracována v příloze 2 Pořízené fotky lyžařských areálů.

Zetocha

Interiér

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek +
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) +
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce +
- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice –
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) +

KASTE

Interiér

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek +
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) –
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce +

- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice +
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) +

Ski Petříkov

Interiér

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek -
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) –
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce +
- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice +
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) –

Všechny tři areály jsou u obce Ostružná v Jeseníkách. U hlavní cesty je viditelné značení k odbočce. Poté se jede delší dobu, po cestě, v době mapování namrzlé, přes vlakový přejezd až k parkovišti. Z parkoviště návštěvníky může přepravit skibus, který poskytuje dopravu přímo do střediska k vleku KASTE. Pokud se návštěvník nemůže dopravit autem k parkovišti, další možností je příjezd vlakem na stanici Ostružná, kde se po dohodě na tel. číslech 602 755 550, 583 230 098, 739 053 622 dostaví 16místný skibus. Ten návštěvníky taktéž zaveze až k vleku KASTE.

Informovanost

U těchto areálů jsem měl největší problém s informovaností. Porovnával jsem různé stránky těchto areálů a je třeba konstatovat, že jejich data se liší. Vytiskl jsem si formuláře, ale s ohledem na rozporuplnost informací zveřejněných na internetu byly tyto formuláře částečně nepoužitelné, a proto jsem se rozhodl tyto areály popsat detailně zejména v mé práci. V jednom z areálů Petříkov jsem dostal letáček, kde jsou popsány jednotlivé vleky a sjezdovky, ale některé už v provozu nejsou, viz níže. Letáček je z roku 2016/2017. Z těchto důvodů začnu u areálů popisem parkování a postupně se dostanu k ostatním položkám.

Parkování

Samotné parkoviště je pro sjezdaře zdarma. Pokud je návštěvník ubytován v nějaké chatě či penzionu, může auto nechat tam, což velice doporučuji, protože parkoviště je 1 km daleko od areálu KASTE. Parkoviště je upravená sněhová plocha, ne však upravená přípravky proti neklouzavosti, s nevyhrazenými parkovacími místy, a je bez osvětlení.

Zetocha

Pár metrů od parkoviště je po levé straně krátký sněhový přejezd (rovný), který i osoba na vozíku s menší asistencí zvládne. Jsou zde první dva vleky, které patří pod areál Zetocha. Nejsou zde záchody, pouze toi toi. Občerstvit je možno se u „budky“ u vleku. Je zde jedna poma modré obtížnosti, kde je možno sjet dvěma sjezdovkami a jedno lano modré obtížnosti pro děti a začátečníky. Všechny se jeví jako vhodné pro sjezd osob s tělesným a zrakovým postižením. Nástup i výstup je na rovném povrchu. Obsluha vleků je pouze dole. Venkovní posezení je pro osoby na vozíku nevhodné (dřevěná konstrukce lavičky a stolu). Pracovnice u vleku disponovala zkušenostmi i ve vztahu k osobám tělesně a zrakově postiženým, dle jejího sdělení pracuje na tomto místě už mnoho let. Jedná se o takový „domácí“ podnik, takže cena pro ZTP je na dohodě. Na stránkách nejsou o areálu Zetocha jednotné informace, proto je zde neuvádím.

Nefunkční vlek

Směrem po hlavní cestě nahoru k areálu KASTE je již nefunkční vlek se sjezdovkou. Uvádím ho, protože by si případný návštěvník mohl myslet, že je stále v provozu. Dle mého názoru je škoda, že už není k dispozici, protože se jedná o sjezdovku dlouhou a na sjezd pro pokročilejší lyžaře vhodnou.

O kus dále najdete kasu areálu KASTE, která taktéž není v provozu a slouží pouze jako orientační tabule.

KASTE

Na sněžnou plochu dojíždí skibus, skibus není s bezbariérovým přístupem. Aby se návštěvník dostal k restauraci (bufetu), lanovce je třeba vyjít menší kopec po sněhu.

Dle vedoucího je u příjezdové cesty skibusu „bezbariérové WC“. Sníh u přístupu k WC je relativně dobře odklizený. Toalety jsou značeny z venku cedulkami pro muže, ženy a bezbariérové WC. Bezbariérové WC je v oddělení WC ženy. Kabina je volně přístupná. Směr otevírání je z kabiny, což vnímám v tomto případě jako menší problém, protože na toaletách

pro ženy už je i tak málo prostoru. Chybí madla. Vypínač je, i automatický, což je plus po příchodu do místnosti, kde se rozdělují WC. Není zrcadlo, toaletní papír není v dosahu z mísy.

Bufet slouží i jako pokladna. Nepříjemné pro osoby na vozíku, osoby nevidomé jsou dva železné schody s otvory. Dveře jsou mechanické, dvoukřídlé, ale otevírají se pouze z jedné strany a ven. To je pro osobu na vozíčku bez pomoci nemožné zvládnout. Dveře a stoly v bufetu jsou velice těžké a pohnout se dá jedině se stolem, který je příliš dlouhý na přemísťování. V bufetu je jen jedna menší ulička a v prostoru je takových konstrukcí více. Bufet funguje jako samoobslužný. Slevy pro ZTP jsou stejné jako pro děti.

Typ vleku je kotva. Přístup k ní pro osoby na vozíčku je velmi špatný. Pro osoby zrakově postižené je optická i akustická signalizace turniketů, což je velice dobré. Obsluha funguje dole i nahore. Po výjezdu na kotvě se může návštěvník vydat zpět dvěma červenými sjezdovkami. Levá je kopcovitá, pravá nikoliv. Dle majitele se upravují rolbou a jedna bývá kopcovitá, druhá ne a naopak. Lyžařská stopa je bez výtluk, nástupní plocha je rovná, výstupní se mění.

Po vyjetí nahoru nastává situace, kdy se můžete rozhodnout, jestli přejet do druhého areálu Ski Petříkov nebo zůstat v areálu KASTE. Permanentky fungují pro oba areály, majitelé areálů jsou spolu domluveni.

Dále po hlavní cestě je zde pouze upravená sjezdovka bez vleku, lanovky. Dle mého zjištění zde můžete sjet z areálu KASTE, teoreticky i ze Ski Petříkov, ale pak se musíte vydat zpátky na nějaký vlek. Vlek zde možná někdy byl, ale je zrušen. Každopádně plocha může sloužit dobře pro nácvik začátečníků, jen se tito musí dostat nahoru pěšky.

Ski Petříkov

Ski Petříkov má u hlavní cesty pokladnu. Pokladna sice není vybavená zvonkem a je zde jenom okýnko ve výšce 1215 mm, ale obsluha bez problému vyjde ven a návštěvníka obslouží.

K vleku se od pokladny osoba na vozíku nemůže dostat, protože k ní vede železné schodiště. Osoba nevidomá by to mohla s asistentem zvládnout. K vleku se může dostat jedině po vyjetí z areálu KASTE a přejetí na sjezdovky Ski Petříkov. Přesto je Ski Petříkov spíše určen pro velice pokročilé sjezdové lyžování, a kromě jednoho kratšího úseku jsou všechny sjezdovky obtížnosti červená. Závěrečný spád k turniketům je velice prudký a pro osoby na monoski, nevidomé nebezpečný. Turnikety jsou opět s optickou i akustickou signalizací. Dají se objet zleva po rovném terénu. Typ vleku je kotva. Obsluha funguje dole i nahore. Poslední vlek areálu Ski Petříkov se nachází na pravé straně. K němu se lze dostat

jedině po vyjetí kotvou z areálu Ski Petříkov a následnému sjetí k vleku nebo sjetím ze sjezdovek areálu KASTE. Vlek nebývá často v provozu, protože je kratší a taktéž vede stejnými sjezdovkami, proto většina lidí jezdí z prvního vleku a sjíždí celou trasu až dolů.

Kousek nad vlekem areálu Ski Petříkov se nachází chata s bufetem a WC. Lze k ní přijet po sjezdovce. Teoreticky kdyby se tam osoba na vozíku nebo monoski dostala, což je téměř nemožné, tak jsou u vstupních jednokřídlových, mechanických dveří další dva schody. Proto je v těchto případech bezpodmínečně nutné mít u sebe asistenta. Otevírání je dovnitř. Jsou zde dvě větší místnosti. V té druhé je okýnko s bufetem bez zvonku. Posezení opět tvoří dřevěné konstrukce typu dřevěných lavic a stolů spojených k sobě. Zdejší toaleta není pro osoby s omezenou hybností. Vlekáři nemají u těchto sjezdovek zkušenost s lyžováním osob se zrakovým, tělesným postižením, což mě s ohledem na mnou učiněná zjištění nepřekvapilo. Taktéž jsou názoru, že jsou to sjezdařské sjezdovky.

Shrnutí

Úroveň popisných informací o těchto areálech je velice špatná, a to hlavně z důvodu, že pro jejich neúplnost a rozporuplnost může dojít ke zkreslení představ potencionálního návštěvníka o těchto areálech v souvislosti s počtem vleků, sjezdovek, přístupnosti apod. Je vhodné si zavolat skibus a nechat se dovést přímo k areálu KASTE nebo mít domluvené ubytování a přijet autem až k němu. Za mě pro osoby s tělesným postižením a zrakovým postižením byl mimo WC nejvhodnější areál Zetocha. Taktéž s dopomocí asistenta lze hodnotit jako dobrou sjezdovku bez sněhových kopečků v areálu KASTE, kde je i snaha o bezbariérovost WC. Nemohu doporučit sjezdovky areálu Ski Petříkov, protože je k nim pro osoby s postižením téměř nemožný přístup a zároveň je zde velice obtížný a nebezpečný dojezd k turniketům. Na závěr musím ocenit alespoň turnikety, které jsou až na areál Zetocha, s optickou i akustickou signalizací, a to je pro osoby se zrakovým postižením velice vhodné.

Ski aréna R3

Fotodokumentace areálu je zpracována v příloze 2 Pořízené fotky lyžařských areálů.

Interiér + penzion Haltmar

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek +

- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) +
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce +
- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice +
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) +

Ski aréna R3 se vyskytuje na Ramzovském sedle v oblasti Jeseníků v nadmořské výšce od 770 do 1050 m. Kousek přes hlavní silnici je k dispozici vlaková zastávka, není bezbariérová. V případě osoby na vozíku lze přejít přes železniční přejezd a není nutností se pohybovat po schodech viz obr. níže. Autobusová zastávka je taktéž dostupná přes hlavní silnici, nejsou bezbariérové. Areál poskytl informaci, že sem jezdí osoby tělesně a zrakově postižené a objednávají si bezbariérový autobus, což je za mě nejvhodnější řešení. Možnost objednání skibusu je k dispozici. U areálu je hezky zpracovaná orientační mapa s velkým písmem.

Přímo u dolní stanice areálu Ski aréna R3 se vyskytuje placené parkoviště s kapacitou 300 automobilů. Není bezbariérové a nejsou zde vyhrazená parkovací místa. Je rovné a pravidelně upravované.

U vleku je možnost menšího venkovního občerstvení. Venkovní posezení není využíváno, protože je neupravované.

Pokladní slevu na ZTP dává dle domluvy, ale záleží na pracovníkovi za pokladnou, ne vždy sleva může být poskytnuta. Přístup k pokladně je po upraveném sněhu. Tímto směrem lze také objet turnikety. V případě osoby na monoski je však nutností zpomalit lanovku kvůli bezpečnosti. Obsluha vleků vyjde vstříc.

Ski aréna R3 obsahuje pouze jednu dvousedáčkovou lanovou dráhu s přepravní kapacitou 800 os./hod. Sjezdovka je dlouhá 600 m a široká téměř 100 m. Je lehké, modré obtížnosti a pravidelně upravována, zasněžována. Je v provozu pro večerní lyžování. Obsluha vleku je nahoře i dole. U areálu je i dětská dráha, která spadá pod lyžařskou školu.

Kousek od areálu je penzion Haltmar, který jsem kvůli jeho výhodné pozici taktéž zmapoval. Přístup do penzionu tvoří dvoukřídlé dveře s automatickým otvíráním dovnitř, bez zvonku. Pro osobu na vozíku se zpřístupňuje i druhé křídlo. Je zde samoobslužný bufet. Židle se dají jednoduše přemístit a posezení i pro osobu na vozíku je vhodné. Podjezdová výška stolu je 784 mm. Je zde bezbariérové WC. Klíč je k dispozici u zaměstnankyně v bufetu. Mně

však klíč k WC poskytnut nebyl, proto nemůžu přesně určit, zda je WC bez výhrad bezbariérové.

Shrnutí

Areál Ski aréna R3 osobně hodnotím velice dobře, přestože je zde pouze jedna dvousedáčková lanovka. Činím tak z důvodu hezky upravené lanovky, sjezdovky, která je dostupná i pro večerní lyžování. Je zde možnost rychlého občerstvení. Kousek od areálu je možno zajít do penzionu Haltmar na něco většího k jídlu a v případě osoby na vozíku je možnost bezbariérového WC. Dobrá dostupnost.

Ski areál Ramzová

Fotodokumentace areálu je zpracována v příloze 2 Pořízené fotky lyžařských areálů.

Interiér

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek +
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) +
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce +
- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice +
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) +

Ski areál Ramzová se vyskytuje na Ramzovském sedle v oblasti Jeseníků v nadmořské výšce od 782 do 1351 m. Kousek přes hlavní silnici je k dispozici vlaková zastávka, není bezbariérová. V případě osoby na vozíku lze přejít přes železniční přejezd a není nutností se pohybovat po schodech viz obr. výše v sekci Ski aréna R3. Autobusová zastávka je taktéž dostupná přes hlavní silnici, nejsou bezbariérové. Areál poskytl informaci, že sem jezdí osoby tělesně a zrakově postižené a objednávají si bezbariérový autobus, což je za mě nejvhodnější řešení.

Parkování

Oproti Ski aréně R3 je vhodnější zaparkovat na neplaceném parkovišti výše. Je zde více prostorů pro parkování, přičemž doporučuji použít nejvyšší parkovací místo. Je odtud nejlehčí přístup k pokladně a lanovce, vleku. Poloha parkoviště je z kopce dolů.

Pokladna

Přístup k pokladně je ze dvou stran. Lepší možnost je viz. příloha 2 (Parkoviště, přístup k pokladně). Druhý přístup je do strmého kopce. Pokladna má hlasový výstup. Sleva na ZTP je na dohodě a většinou je poskytováno zlevněné jízdné. Orientační tabule je velká, přehledná.

Toalety

Toalety nejsou nikde bezbariérové.

Jídelna

Přístupové dveře jsou dvoukřídlé, automatické s otevíráním do stran. Dále je zádveří 1710,8 x 3180,5 mm velké. Další dveře jsou jednokřídlé, mechanické s otevíráním dovnitř a automatickým zavíráním s průjezdovou šířkou 1040,7 mm. Židle se dají jednoduše přemístit a stoly mají podjezdovou výšku 653,6 mm. Obsluha v případě osoby s postižením jídlo přinese.

Lanovky a vleky

Na orientační tabuli je napsáno, které lanovky a vleky jsou v provozu. Vlek s pomou se nachází na pravé straně od lanovky. Obsluha je nahoře i dole. Je možnost projetí mimo turnikety. Sjezdovka je modré obtížnosti.

Dále je v areálu u pokladny vstup na čtyřsedačkovou lanovku, která vede až na Čerňavu. Turnikety a nástupní branky lze taktéž objet. Nástupní plocha je nepojízdná.

Z místa výstupu je možné jet pouze červenými sjezdovkami. Na Čerňavě je budova, kde je možno se občerstvit, ale není zde bezbariérové WC. Židle se dají přesouvat.

Dále je možnost z Čerňavy přejet na dvoumístnou sedačkovou lanovku, u které lze turnikety taktéž objet nebo přejet na vlek s kotvou. Vlek s kotvou nebyl v době mapování v provozu. V obou případech je výstup na zastávce Mračná. Lanovkou lze oproti vleku dojet až na Šerák. Lanovka (nepojízdná plocha) jede rychle a u nástupu i výstupu je nutné pro osoby s postižením požádat o regulaci rychlosti. Obsluha je u všech zastávek.

Při výstupu z Šeráku je možnost jet po modré sjezdovce až k Mračné, avšak nejsou zde vhodné podmínky např. častá špatná viditelnost, neupravenost sjezdovky. Hlavně je pak nutné napojit se od Mračné na sjezdovky černé a červené obtížnosti. Proto většina návštěvníků

vystupuje na Mračné, a proto se modrá sjezdovka moc neupravuje. Majitelka mi bylo sděleno, že i např. osoby zrakově postižené zde sjížděli černou sjezdovku. Kritická místa jsou zabezpečena a zaznačena tabulemi.

Tak jako Ski aréna R3 i zde v areálu jsou dva dětské parky určené pro lyžařskou školu.

Shrnutí

Ski areál Ramzová má vhodný vlek jak pro začátečníky, tak pokročilé. Vyskytuje se zde vlek s modrou sjezdovkou, dvě lanovky s červenými, černými sjezdovkami a dva dětské parky. Majitelka a obsluha v pokladně potvrdili, že sem jezdí autobus s postiženými osobami tělesně i zrakově. Kousek nad pokladnou je jídelna. U zastávky Čerňava se můžete taktéž obsloužit a odpočinout. Nevýhodou jsou WC, která nejsou určena pro osoby s omezenou hybností.

Červenohorské sedlo

Fotodokumentace areálu je zpracována v příloze 2 Pořízené fotky lyžařských areálů.

Interiér

Exteriér

- Bezpečný a možný přesun z parkoviště na vlek +
- Přístupový chodník k pokladně, vlekům, lanovkám –
- Schody (pokladna, lanovky, vleky) +
- Možnost objetí mimo turnikety, nástupní branky, zábrany průjezdu +
- Regulace rychlosti +
- Odjezd z trasy lyžařského vleku po celé délce +
- Dolní obsluha stanice +
- Horní obsluha stanice +
- Dojezd sjezdovky k turniketům (náročnost zastavení) +

Poloha Červenohorského sedla je v nadmořské výšce 1013 m. Začínající nadmořská výška sjezdových tratí je 1164 m a konečná 862 m. Na Červenohorské sedlo se lze dostat dojezdem na autobusovou zastávku, která sice není bezbariérová, ale autobus bezbariérový je. Můžete si sem objednat soukromý autobus nebo skibus. Vlákem se do tohoto místa nedostanete.

Parkování

Parkování není osvětlené a bezbariérové s vyhrazenými parkovacími místy. Parkoviště je upravené s mírnou sněhovou pokrývkou. Parkovací místa se vyskytují kolem celého areálu a jsou zdarma. Celou plocha areálu tvoří udupaný sníh.

Pokladna

Pokladny by měly být podle stránek v areálu tři. Dle mých zjištění jsou dvě a přes týden, z důvodu menšího počtu účastníků, je aktivní pouze jedna. Výška pokladny je 1274,8 mm. Není zde žádný hlasový mikrofon, ale domluva s obsluhou je bez problému. Slevy pro ZTP jsou na dohodě a většinou osobám se ZTP dávají zlevněné juniorské jízdné.

Restaurace x Pizzeria

Restaurace i pizzerie je v hotelu. Přístup do hotelu není bezbariérový a tvoří jej spousta schodů.

Obojí dveře jsou mechanické, dvoukřídlé s otevíráním ven. Obsluha hotelu mi sdělila, že s osobami tělesně postiženými mají zkušenosti. V případě ubytování je v hotelu výtah. Jsou zde dvě místa s občerstvením. Luxusnější restaurace a pizzerie. Obsluha u obou podniků má zkušenosti s osobami s tělesným postižením. U obou podniků je podjezdová výška v pořádku konkrétně u restaurace 726,1 mm a 837,9 mm u pizzerie. Židle se dají jednoduše přemístit. Oba podniky jsou vedle sebe. Na místě pizzerie je bezbariérové WC, které splňuje požadavky bezbariérovosti pro obsluhu osoby s omezenou hybností a je volně přístupné. Na místo, kde jsou umístěna všechna WC, se vstupuje mechanickými, dvoukřídlými dveřmi s otevíráním ven. Šířka hlavního křídla je 1097 mm a vedlejšího 668,1 mm.

Bufet

Areál obsahuje u severního svahu velkou dřevěnou přízemní budovu s bufetem. Nemá bezbariérové WC a z důvodu velkého počtu lidí jsem zde nemohl vše zmapovat. Každopádně již i běžném shlédnutí byl patrný problém s přístupovou cestou, která nebyla pro osobu na vozíku, osobu nevidomou vhodná (schody ze sněhu). I samotné vstupní dveře byly těžké a obtížně otevíratelné. Dveře jsou jednokřídlé, posuvné do strany. Židle se v bufetu nedají dobře přemístit, protože jsou těžké a není zde prostor pro jejich odložení. Pokud by však jejich odložení bylo možné, pak podjezdová výška u stolu ve výšce 832,3 mm je vyhovující. Bufet funguje jako samoobslužný.

..

Lanovka, vleky a sjezdovky

Je vhodné říci, že všechny lanovky, vleky je možné objet kolem turniketů a zaměstnanci areálu jsou na to zvyklí a mají zkušenosti. Obsluha lanovek, vleků je vždy nahoře a dole a jsou zde i orientační tabule. Celkově se na Červenohorském sedle vyskytuje jedna čtyřsedačková lanovka s pojízdným pásem a šest vleků. Sedmý vlek na jižních svazích je nefunkční. Areál se dělí na část se severními a jižními svahy. Všechny jižní vleky mají sjezdovky modrých obtížností a doporučoval bych je pro začátečníky. Obsluha u těchto vleků mi oznámila, že měla zkušenost s celovíkendovým sjezdem lyžařů s tělesným postižením. Na severních svazích se vyskytují sjezdovky s kombinací červených a modrých obtížností. Je zde i lanový vlek, který slouží jako dětský park. Jedinou věc, kterou bych vytknul, je rychlost pomy na startu u nejdelšího vleku Tatrapoma H130 II. Poma s lyžařem na začátku hodně trhne a pro osobu např. na monoski, nevidomou je to nebezpečné. Je však možné se s obsluhou domluvit a regulovat rychlost pomy. Také je zde nebezpečí při havárii při výjezdu, protože je vlek obklopen po celé délce lesem a šířka prostoru okolo vleku je malá. U výstupů jsou bezpečnostní závory, které po proražení zastaví vlek.

Shrnutí

Areál Červenohorského sedla je dostupný bezbariérovým autobusem, autem (nejsou vyhrazená parkovací místa) a lze domluvit i expresní skibus. V hotelu máte možnost se najíst v luxusní restauraci, pizzerii s bezbariérovým WC nebo na severním svahu v budově s bufetem (bez bezbariérového WC). Do bufetu je však horší přístup a pro osoby na vozíku nedoporučuji. Přístup do hotelu taktéž není bezbariérový a tvoří ho několik schodů. Areál Červenohorského sedla se dělí na severní a jižní svahy. Jižní svahy jsou modré obtížnosti, vhodné spíše pro začátečníky. Severní svahy tvoří kombinaci červených a modrých sjezdovek. Areál obsahuje i lanový vlek (dětský park). U lanovky a všech vleků je možnost objetí mimo turnikety a nástupní branky, což je pro osobu např. na monoski velice výhodné a vhodné. Obsluha lanovky, vleků má zkušenosti s lyžováním osob tělesně a zrakově postižených osob.

4 ZÁVĚR

V závěru této práce zodpovím na stanovené výzkumné otázky a popíši stručně zkušenosti získané mapováním lyžařských areálů.

Které z mapovaných areálů jsou bezbariérové, dobře přístupné pro osoby s tělesným, zrakovým postižením?

Konkrétně je to areál Ski aréna R3. Je dobře přístupný hned z parkoviště, které je pár metrů od vleku, přístup k pokladně a bufetu je taktéž bez komplikací. Nejsou zde schody, je přehledně konstruovaný a obsahuje velkou, přehlednou orientační mapu. Poblíž je penzion Haltmar, do kterého je vhodný přístup, má bezbariérové WC. Areály Ski M Chrástal – Zlaté Hory, Ski Příčná – Zlaté Hory, Lázeňský vrch – Ski areál Lipová Lázně, Ski areál Zetocha Petříkov, Ski lyžařský areál KASTE Petříkov, Ski areál Ramzová, Červenohorské sedlo jsou částečně přístupné a neobsahují všechny aspekty přístupnosti, aby se řadili k přístupným areálům. Jsou však taktéž možnými areály k lyžování pro osoby s tělesným, zrakovým postižením.

Které mapované areály jsou nevhodné pro lyžování osob s tělesným, zrakovým postižením?

Konkrétně je to Ski Petříkov. K vleku je téměř nemožné se dostat z důvodu velkého množství malých schodů s otvory. Není zde bezbariérové WC, bufet (není bezbariérový přístup) je umístěn nad kopcem a lze se k němu dostat pouze po vyjetí vlekem. Přehlednost areálu je chaotická a sjezdovky jsou strmé, určené pro závodní lyžaře. Velice obtížný je i dojezd k turniketům.

Které faktory při mapování byly v průběhu mapování nejvíce problematické a jak by se daly napravit?

Z důvodu velkého počtu lidí okolo bylo obtížné mapovat a zároveň nepřekážet v provozu areálu, což by se dalo vyřešit jedině tím, že bych obdržel přesné parametry všech

prostorů a věcí v areálu od vedoucího, a to je dle mého názoru nemožné. Dále většina pracovníků areálu nebyla vedoucím obeznámena, že bude areál mapován v rámci diplomové práce, a tak ne vždy byli příjemní a ochotni poskytovat informace. Dokonce jsem musel i některé vedoucí areálů přesvědčovat, aby mi byl poskytnut přístup k mapování, což se mi podařilo tím, že jsem jim vysvětlil cíl mé práce a vhodně ho v komunikaci s vedením, personálem aplikoval.

Změnil bych po celkovém zmapování areálů, vlivem obsažené zkušenosti z mapování, něco konkrétního v upraveném dotazníku?

V oblasti dopravní dostupnosti nepovažuji za nutné uvádět přesnou vzdálenost zastávek a parkovišť, když mnohem důležitější je dle mého názoru jejich výskyt, přístupnost a zda je jejich vzdálenost optimální k bezpečnému, nenáročnému přesunu k areálu. Kapacita parkovišť nebyla přesně stanovená, a tak mi přišla položka kapacita parkoviště nepodstatná. U lyžařských vleků, lanovek jsem pro mé mapování nepovažoval za důležitou výšku závěsu nebo kotvy, výšku sedačkové nebo kabinkové lanovky, hlavně z důvodu, že jsem si tyto parametry nemohl v klidu naměřit. Stejně tak nepovažuji za podstatnou rychlost vleku, ale důležitější dle mého názoru je ochota obsluhy rychlost regulovat. Turnikety sice nebyly pro projetí na monoski dostatečné šířky, ale téměř vždy byla možnost je objet po domluvě s obsluhou, proto měření šířek turniketů jsem také nepřikládal velkou váhu.

Na závěr je podstatné říci, že díky inspiraci od ostatních tvůrců diplomových, bakalářských prací na podobné téma viz. Pleva (2014), Jarmar (2017), Holemý (2017), Řičica (2015) jsem měl určitý přehled, jak mapování areálů probíhalo a mohl jsem se na případné problémy dopředu připravit a vyvarovat se jim. Chtěl bych, aby tato práce přispěla osobám s tělesným a zrakovým postižením v rámci přehledu, např. jaké podmínky jednotlivé areály mohou nabídnout a na co je potřeba se připravit, aby nedošlo k problémům až na místě. Každý areál byl velice specifický např. v rozmístění interiérových zařízení, přístupu zaměstnanců a obsluhy vleků, lanovek k osobám s tělesným a zrakovým postižením. I tyto faktory je potřeba brát v potaz. Je samozřejmostí, že se mohou časem změnit, a proto bych do budoucna doporučoval, aby se mapování tohoto typu v určitém časovém intervalu zopakovala a dostalo se jím tak aktuálnosti. Domnívám se, že neexistuje jeden typ formuláře, který by obsahoval k mapování lyžařských areálů vše a je nutné i tuto variantu brát v potaz a připravit se na ni. Je třeba se dozvědět před samotným mapováním areálu např. z internetových stránek,

nebo v lepším případě přímo od majitele, dostatek informací k tomu, abychom mohli vytvořit specifický formulář s přesnými hodnotami, na které se chceme zaměřit, protože i samotná přehlednost formuláře byla pro mne zásadním aspektem v orientaci při mapování. Stejně tak se domnívám a budu rád, pakliže tento závěr učiní i případný čtenář mé práce, že technické přizpůsobení areálů potřebám osob s tělesným či zrakovým postižením je pouze jedním z aspektů pro zapojení těchto osob do pohybových aktivit, v tomto případě lyžování, ale že dalším a minimálně stejně důležitým, ne-li důležitějším, je přístup osob tyto areály provozujících. Tento přístup se dle mého názoru může stát vstřícnějším, pakliže mezi tyto osoby budou šířeny informace o možnostech osob s postižením zapojit se do pohybových aktivit, které se zdánlivě jeví být přístupné pouze intaktní populaci. Jsem přesvědčen, že i zájem o lyžařské areály ze strany pisatelů obdobných odborných prací, kteří své poznatky získávají také kontaktem s majiteli těchto areálů a jejich pracovníky, k této informovanosti přispívá. Doufám, že snad i mně se podařilo, aby se tito lidé, se kterými jsem byl při mapování v kontaktu, minimálně zamysleli, jak k zapojení osob s postižením do pohybových aktivit více přispět, a tedy kromě primárního cíle mé práce, kterým bylo získat přehled o zvolených lyžařských areálech pro potřeby osob s tělesným a zrakovým postižením, jsem snad dostal i své povinnosti jako studenta oboru Aplikované pohybové aktivity informace o potřebách osob s postižením šířit a vzbuzovat zájem o jejich realizaci.

5 SHRnutí

Tématem diplomové práce je úprava a implementace metodiky pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů v oblasti Jeseníků v rámci osob s tělesným postižením a zrakovým postižením.

Přehled poznatků se soustředí na specifika životního stylu osob se zdravotním postižením, konkrétně pak v jakých aspektech se život osob s postižením oproti intaktní populaci liší. V práci je nastíněna stručná charakteristika tělesného postižení a zrakového postižení. V dalších podkapitolách se konkrétně zabývám problematikou vnějších bariér, tedy bariér, se kterými se osoby s tělesným a zrakovým postižením mohou setkat a ovlivnit tím negativně přístupnost do zařízení. Na závěr přehledu poznatků popisuji možnosti, které mají osoby s tělesným a zrakovým postižením v provozování zimních sportů, konkrétně lyžování, protože v dnešní době existuje velké množství modifikací pomůcek, které zajistí efektivní zapojení osob s postižením do pohybových aktivit. Uvádím zde práce, metodiky, které se v minulosti touto problematikou zabývaly a rozšířily nejen mé obzory.

Ve výzkumné části této diplomové práce se zabývám vyhodnocením výsledků měření konkrétních lyžařských areálů: Ski M Chrástal – Zlaté Hory, Ski Příčná – Zlaté Hory, Lázeňský vrch – Ski areál Lipová Lázně, Zetocha Petříkov, Ski lyžařský areál KASTE Petříkov, Ski Petříkov, Ski aréna R3, Ski areál Ramzová, Červenohorské sedlo. Tyto areály jsem zmapoval na základě metodiky Plevy (2014), kterou jsem upravil, a dle Metodiky kategorizace přístupnosti objektů Pražské organizace vozíčkářů. Podle vybraných hodnot upravené metodiky jsem zhodnotil exteriér a podle Metodiky kategorizace přístupnosti objektů jsem zhodnotil interiér. Veškeré exteriéry areálů by se daly podle kladných a záporných hodnot zhodnotit jako částečně přístupné, a to kromě areálu Ski Petříkov, který hodnotím jako nepřístupný pro osoby na vozíku z důvodu velkého množství schodů a extrémně obtížného dojezdu k turniketům. Ostatní areály, viz. Tabulka č. 1, ve výsledcích neměly některé hodnoty vyhovující, např. chybějící obsluha horní stanice, obtížný dojezd k turniketům, schody, rychlý start vleků, lanovek. Možnosti exteriéru jinak byly vhodné pro osoby s tělesným a zrakovým postižením. Přístupnost interiéru areálů byla ve výsledku zhodnocena jako jeden přístupný, sedm částečně přístupných a jeden nepřístupný.

6 SUMMARY

The topic of the thesis is the modification and implementation of the methodology for monitoring the barrier-free access to the ski areas in the Jeseníky area in the context of people with physical disabilities and visual impairments.

The overview of the knowledge focuses on the specifics of the lifestyle of people with disabilities, specifically in what aspects the life of people with disabilities differs from the intact population. The thesis describes a brief description of physical disability and visual impairment. In other subchapters I deal specifically with the issue of external barriers, ie barriers that persons with physical and visual impairments may encounter and thus affect accessibility to the facility. At the end of the survey, I describe the possibilities that people with physical and visual impairments have in running winter sports, namely skiing, because today there are many modifications to aids that ensure effective involvement of people with disabilities in physical activities. I present here the work, the methodologies that have dealt with this issue in the past and not only expanded my horizons.

In the research part of this thesis I deal with the evaluation of measurement results of specific ski resorts: Ski M Chrástal - Zlaté Hory, Ski Příčná - Zlaté Hory, Lázeňský vrch - Ski Resort Lipová Lázně, Zetocha Petříkov, Ski resort KASTE Petříkov, Ski Petříkov, Ski arena R3, Ramzová Ski Resort, Červenohorské Saddle. I have mapped these areas on the basis of the Pleva methodology (2014), which we have modified, and according to the Methodology of Accessibility Categorization of the Prague Wheelchair Organization. According to selected values of the modified methodology, I evaluated the exterior and, according to the Methodology of Accessibility Categorization, I evaluated the interior. All the exteriors of the premises could be evaluated as partially accessible according to positive and negative values, except for the Ski Petříkov area, which I consider to be inaccessible to wheelchair users due to the large number of stairs and extremely difficult access to the turnstiles. Other campuses, see. Table 1, some of the results were not satisfactory in the results, eg lack of top station attendance, difficult to reach turnstiles, stairs, fast lifts, cable cars. The exterior options were otherwise suitable for people with physical and visual disabilities. The accessibility of the interiors of the premises was in the end evaluated as one accessible, seven partially accessible and one inaccessible.

7 REFERENČNÍ SEZNAM

Knížní zdroje:

Aragal, F. (2005). *European Concept of Accessibility. Příručka technické asistence 2003*. Praha: NRZP ČR.

Bruthasová, D., & Jeřábková, V. (2012). *Možnosti řešení sociálních důsledků zdravotního postižení – synergické efekty a bílá místa současné právní úpravy*. Praha: VÚPSV.

Měkota, K., & Novosad, J. (2005). *Motorické schopnosti*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého.

Čelikovský, S., et al. (1990). *Antropomotorika pro studující tělesnou výchovu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Disabled Wintersports Australia (2008). *Adaptive Snowsport Guide Manual*

Duffková, J. (2008). *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

Filipiová, D. (2002). *Projektujeme bez bariér*. Praha: MPSV ČR.

Hamadová, P., Květoňová, L., & Nováková, Z. (2007). *Oftalmopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. 2. vyd. Brno: Paido.

Hanák, P., & Michalík, J., et al. (2011). *Speciálněpedagogické centrum*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Holemý, M. (2017). *Revize formuláře pro měření bezbariérovosti lyžařských areálů pro uživatele mono-ski*. Bakalářská práce: Univerzita Palackého

Hruša, J. et.al. (1999). *Česká škola lyžování. Lyžování zdravotně postižených*. Praha: Svaz lyžařů České republiky.

Jandourek, J. (2001). *Sociologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál.

Jankovský, J. (2001). *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením*. Praha: Triton.

- Jarmar, A. (2017). *Mapování bezbariérovosti vybraných zařízení poskytujících organizované outdoorové pohybové aktivity pro osoby se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním ve Zlínském kraji*. Diplomová práce: Univerzita Palackého
- Ješina, O., Kudláček, M., Janečka, Z., Kukolová, P., Nekudová, B., Němcová, D., ...Štěrbová, D. (2011). *Aplikovaná tělesná výchova*. Olomouc: UP v Olomouci.
- Jirsáková J., Šmídová, I., & Trtíková, E. (2014). *Biologie dítěte*. Praha: Univerzita Karlova.
- Kábele, F. (1988). *Somatopedie*. Praha: Univerzita Karlova.
- Král, J. (2007). *Motivace ke sportovně pohybovým aktivitám v období adolescence*. Bakalářská práce: Masarykova univerzita.
- Kraus, J., & Šandera, O. (1964). *Tělesně postižené dítě: jeho psychologie, léčba a výchova*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Kraus, J., & Šandera, O. (1975). *Tělesně postižené dítě*. Praha: SPN.
- Květoňová, L., & Švecová, L. (2000). *Oftalmopedie*. 2. dopl. vyd. Brno: Paido.
- Ludíková, L. (2006). *Tyflopedie-andragogika*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Marádová, E. (2000). *Rodiná výchova: Zdravý životní styl I*. 2. vyd., Praha: Fortuna.
- Novosad, L. (2009). *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. 1. vydání. Praha: Portál.
- Novosad, L. (2002) *Kapitoly ze základů speciální pedagogiky, somatopedie*. Liberec: TU Liberec.
- Pleva, P. (2014). *Vytvoření a implementace metodiky pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Řičica, J. (2015). *Monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Slowík, J. (2007). *Speciální pedagogika*. 1. vyd. Praha: Grada.
- Šedá, I. (2017). *Mapování nabídky aplikovaných pohybových aktivit u volnočasových organizací v Olomoucké aglomeraci*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Tichý, J. et al., (1998). *Neurologie*. Praha: Karolinum.

Vágnerová, M. (2004). *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. přeprac. rozš. vyd. Praha: Portál.

Vítková, M. et al., (2004). *Integrativní speciální pedagogika. Integrace školní a sociální*. 2. rozš. přeprac. vyd. Brno: Paido.

Vojta, V. (1993). *Mozkové hybné poruchy v kojeneckém věku*. Praha: Grada.

Vrubel, M. (2015). *Analýza determinant školní a sociální inkluze osob se zrakovým postižením. Disertační práce*. Brno: Masarykova univerzita.

Železná, L. (2008). *Problematika sjezdového lyžování u zrakově postižených*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita

Elektronické zdroje:

Activetherapy. (2019). *Tandemski*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://activetherapy.eu/winter-sports/>

Brasski. (2019). *Sno-wing*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <https://www.brasski.org/photo-gallery.html#.XAKNamhKhPY>

Dualski. (2019). *Dualski*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://www.dualski.com/en/solo-sitski/>

Gvsu. (2019). *Ski bra*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://www2.gvsu.edu/righetle/Sport%20&%20Recreation-Boyne%20City,%20MI.html>

Hjelpemiddeldatabasen. (2019). *Kartski*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://www.hjelpemiddeldatabasen.no/r11x.asp?linkinfo=24125&art0=57124&nart=1&itemid1=98993&isolink=30090001&keylist=20584&keyvaluetrue=1>

Joeletteandco. (2019). *Biski*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://www.joeletteandco.com/en/3796-2/biski-fms-sitski-chair/>

Louhivirta, L. (2019). *Lumilautailun tuki Riderbar*. Retrieved 6. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://varaus.malike.fi/resources.php?cmd=resource&id=87&catid=64>

Ministerstvo pro místní rozvoj (2009). *Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb*. Retrieved 11. 3. 2019 from the World Wide Web: https://www.mmr.cz/getmedia/f015224c-ff91-4cad-a37b-dc0dc1072946/Vyhlaska-MMR-398_2009

Opatřilová, D. & Zámečnicková, D. (2019). *Bariéry ve vnějším a vnitřním prostředí*. Retrieved 6. 3. 2019 from the World Wide Web: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/ps14/hybnost/web/pages/04-01-bariery.html>

Pražská organizace vozíčkářů (n. d.). *Metodika kategorizace přístupnosti objektů*. Retrieved 11. 3. 2019 from the World Wide Web: http://zbb.cz/sites/default/files/data-uzivatele/banyrova/PDF2014/metodika_kategorizace_pristupnosti.pdf

Sivak. (2019). *Monoski*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://www.sivak.cz/monoski-300/>

Sons ČR. (2017). *Kdo je zrakově postižený?* Retrieved 16. 3. 2017 from the World Wide Web: www.sons.cz/kdojezp.php

Tellurideadaptivesports. (2019). *Snow-slider*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <https://tellurideadaptivesports.org/programs/adaptive-alpine-ski-snowboard-lessons/>

Ultina.shop. (2019). *Stabilizátory*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: https://ultina.shop/index.php?route=product/product&product_id=105

Varaus.malike. (2019). *Rider bar*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <http://varaus.malike.fi/resources.php?cmd=resource&id=87&catid=64>

Vyskočil, T., Janečka, Z. & Ješina, O. (2019). *Sjezdové lyžování osob se zrakovým postižením*. Retrieved 7. 3. 2019 from the World Wide Web: <https://www.apa.upol.cz/sport-v-apa/sjezdove-lyzovani-osob-se-zrakovym-postizenim>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Záznamový formulář pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů + výtah dle MKPO

Příloha č. 2 Pořízené fotky lyžařských areálů

Příloha č. 3 Legenda použitých pikgramů dle metodiky kategorizace přístupnosti objektů vytvořené Pražskou organizací vozíčkářů

Příloha č. 1 Záznamový formulář pro monitoring bezbariérovosti lyžařských areálů a výtah dle MKPO

Název lyžařského areálu								
Adresa								
Telefon:				Fax:				
Email:				Web:				
Odpovědný vedoucí:						Datum:		
A0	DOPRAVNÍ DOSTUPNOST							
A01	Autobusem	Ano	Ne	*Vzdálenost zastávkym	Bariérovost zastávky		K dispozici bezbariérové autobusy	
					Ano	Ne	Ano Ne	
A02	MHD	Ano	Ne	*Vzdálenost zastávkym	Bariérovost zastávky		K dispozici bezbariérové autobusy	
					Ano	Ne	Ano Ne	
A03	Vlak	Ano	Ne	*Vzdálenost zastávkym	Bariérovost zastávky		K dispozici bezbariérové vlaky	
					Ano	Ne	Ano Ne	
A04	Ski-bus	Ano	Ne	*Vzdálenost zastávkym	Bariérovost zastávky		K dispozici bezbariérové autobusy	
					Ano		Ne	
A	PARKOVÁNÍ					ANO		NE
A1	U areálu je bezbariérové parkování Poznámky:							
A2	K pokladně je bezbariérový přístup							
A3	Je možné parkovat u sjezdovky pro přímý vstup do monoski?					Speciální vjezd/vyhrazené místo		
A4	Vzdálenost parkoviště od areálu							m

A5	Parkoviště se nachází na rovném terénu			
A6	V zimním období je pravidelně odklizen sníh			
A7	Povrch je ošetřován přípravky proti klouzavosti Jakým:			
A8	Povrch parkoviště	Zpevněný	Nezpevněný	
A9	Kapacita parkoviště			míst

B	VYHRAZENÁ PARKOVACÍ MÍSTA	ANO	NE
B1	U areálu jsou vyhrazená parkovací místa		
B2	Počet vyhrazených míst		míst
B3	Vzdálenost parkovacího místa od areálu		metrů
B4	Nachází se na rovném terénu		
B5	Je označeno dopravní značkou		
B6	Má dostatečné rozměrové parametry umožňující manipulaci osoby na vozíku		
B7	V zimě je udržované (odklizen sníh, ošetření proti sněhu a ledu)		
B8	Na povrchu vyhrazených parkovacích míst nejsou výtluky ani jiné defekty, které by bránily sjízdnosti vozíku		
B9	Platba za parkování Cena: ZTP:		

C	OSVĚTLENÍ PARKOVIŠTĚ	ANO	NE
C1	Parkoviště je osvětleno		
C2	Osvětlena je celá plocha parkoviště		
C3	Osvětlení funguje již za šera		

D	PŘÍSTUPOVÝ CHODNÍK	ANO	NE
D1	Je k dispozici přístupový chodník		
D2	Chodník má zpevněný povrch		
D3	Povrch chodníku je bez výtluků a dalších defektů		
D4	Při použití ocelové konstrukce s rošty jsou velikosti otvorů do 15 mm		
D5	V zimě je chodník udržován (odklízen a posypáván)		
D6	Šířka je min. 1200 mm, v místě zúžení min. 900 mm		
D7	Příčný sklon je maximálně 2 % (20 mm na metr)		
D8	Podélný sklon je maximálně 8,33 % (83 mm na metr)		
D9	Chodník je osvětlen		
D10	Osvětlena je celá plocha chodníku		
D11	Osvětlení funguje již za šera		

E	LYŽAŘSKÉ VLEKY – základní informace (vypíšte)			ANO	NE
E1	Název vleků, označení				
E2	Typ vleků Poznámky:				
E3	Délka vleků				m
E4	Převážná kapacita				osob/hodinu
E5	Převýšení				m
E6	Výška závěsu nebo kotvy				mm
E7	Rychlost vleků				m/s
E8	Turnikety	Šířka	mm	Výška	mm
	Odpovídající stav zakřížkujte			ANO	NE

E9	Existuje možnost projetí mimo turnikety (jaké) Poznámky:		
E10	Lyžařská stopa je bez příčných sklonů Poznámky:		
E11	Obsluha vleků je ochotná regulovat rozjezd a rychlost lyžařského vleku		
E12	Zábrana průjezdu		
E13	Možnost odjezdu z trasy lyžařského vleku po celé délce		
E14	Obsluha dolní stanice		
E15	Obsluha horní stanice		
E16	Zajištění vleku při výstupu: dohled vlekáře		
E17	Zajištění vleku při výstupu: bezpečnostní lanko		
E18	Vlek je označen piktogramy dle ČSN 01 8027		
E19	Vlek se používá i pro večerní lyžování		
Odpovídající stav zakroužkujte			
E20	V jakém terénu je plocha pro čekání lyžařů Poznámky:	Rovina	Do kopce Z kopce
E21	V jakém terénu je nástupní plocha Poznámky:	Rovina	Do kopce Z kopce
E22	V jakém terénu je výstupní plocha Poznámky:	Rovina	Do kopce Z kopce
E23	V jakém terénu je místo, kde se dá objet turniket	Rovina	Do kopce Z kopce

F	LANOVKY – základní informace (vypište)	
F1	Název lanovky, označení	
F2	Typ lanovky	
F3	Délka lanovky	m

F4	Přepavní kapacita		osob/hodinu	
F5	Převýšení		m	
F6	Výška sedačkové nebo kabinkové lanovky		mm	
F7	Přístup do kabinkové lanovky			
F8	Zpomalí obsluha v případě žádosti (např. monoski, malé děti) lanovku		ANO/NE	
F9	Počet míst k sezení			
F10	Materiál sedačkové lanovky. V případě, kde by mohla monoski poškodit její povrch, je k dispozici deska pod monoski? Poznámky:			
F11	Turnikety	Šířka	mm	Výška
				mm
F12	Plocha při nástupu	Pojízdný pás Povrch:	Nepojízdné Povrch:	Jiné Jaké:
	Odpovídající stav zakřížkujte			ANO
				NE
F13	Existuje možnost projetí mimo turnikety Poznámky:			
F14	Plocha pro čekání lyžařů je zabezpečena nástupními brankami			
F15	Šířka nástupní branky		mm	
F16	Existuje možnost projetí mimo nástupní branky			
F17	Horská/záchranná služba má zkušenosti s evakuací monolyžaře na lanovce			
F18	Lanovka je označena piktogramy dle ČSN 01 8027			

F19	Lanovka se používá i pro večerní lyžování				
	Odpovídající stav zakroužkujte				
F20	Přístup k lanovce	Rovina	Do kopce	Z kopce	
F21	V jakém terénu je výstupní plocha	Rovina	Do kopce	Z kopce	

G	SJEZDOVKA – základní informace (vypište)			
G1	Název sjezdovky, označení			
G2	Obtížnost sjezdovky			
G3	Délka sjezdovky			m
G4	Převýšení			m
	Odpovídající stav zakřížkujte		ANO	NE
G5	Umělé zasněžování			
G6	Plocha s upraveným prostorem pro úplné začátečníky Poznámky (rovina, mírný svah s dojezdem do roviny, dětský park):			
G7	Na sjezdovce se nachází místa se značným příčným sklonem Poznámky (levou, pravou stranu):			
G8	V areálu je orientační mapa			
G9	Orientační mapa obsahuje manuální či elektronické informace o provozu			
G10	Obtížnost je barevně vyznačená			
G11	Nouzové osvětlení při výpadku el. energie je k dispozici			
	Odpovídající stav zakroužkujte			
G12	Na sjezdovce je orientační tabule	Ano	Ne	Není třeba
G13	Kritická místa jsou označena signálními tabulemi s piktogramy	Ano	Ne	Žádná nejsou
G14	Večerní lyžování	Ano	Ne	

H	TOALETY			
H1	Toaleta pro použití osobami s omezenou hybností je k dispozici		ano	ne
H2	Kabina je	volně přístupná / uzamčená	klíče jsou k dispozici u	Přístupná pro euroklíč

H3	Kabina se nachází	v oddělení WC ženy	v oddělení WC muži	samostatně	
H4	Šířka dveří			mm	
H5	Směr otevírání	z kabiny	do kabiny	posuvné	
H6	Madlo	uvnitř	vně	chybí	
H7	Je možné WC zamknout			ano	ne
H8	Vypínač	ano	chybí	automat	výška: mm
H9	Rozměry kabiny (šířka x hloubka)			mm	
H10	Šířka místa pro vozík (vzdálenost od boku mísy ke stěně)			mm	
H11	Výška sedátka			mm	
H12	Toaletní papír v dosahu z mísy			ano	ne
H13	1. madlo	sklopné / pevné	délka	šířka	
H14	2. madlo	sklopné / pevné	délka	šířka	
H15	Osová vzdálenost madel			mm	
H16	Výška umístění umyvadla			mm	
H17	Baterie:	typ	páková / bezdotyková / kohoutek		
		výška od podlahy			mm
H18	Zrcadlo:	ano/ne	sklopné – výška páky v horní poloze		mm
			pevné – výška spodní hrany		mm

H19	Přebalovací pult	ano/ne	sklopný/mobilní	Překáží při obsluze WC: ano/ne
-----	------------------	--------	-----------------	--------------------------------

I	POKLADNA			ANO	NE
I1	Výška pokladny			mm	
I2	Typ povrchu u pokladny				
I3	Je možné k pokladně dojet po chodníku				
I4	Schody	ano/ne	Počet schodů	Povrch schodů	

I5	Hlasový mikrofon v pokladně	ano/ne		Výška		mm		
I6	Slevy na průkaz ZTP							
I7	Typ zlevněných jízdenek	Denní	Půldenní	Večerní	Bodová	Hodinová	Sezónní	Jiné
I8	Sleva asistenta ZTP osoby							
I9	Procentuální sleva asistenta							%

J	OBJEKT - BUFET, RESTAURACE							
J1	Typ stravovacího zařízení							
J2	Počet schodů							
J3	Práh	ano/ne		výška				mm
J4	Zvonek	pouze zvonění		interkom (vysílačka)		chybí	výška	mm
J5	Nika	ano/ne	šířka			mm	hloubka	mm
J6	Dveře	jdnokřídle		dvoukřídle		karuselové		
J7	Otevírání	mechanické		automatické		posuvné	kyvné (lítací)	
J8	Otevírání	ven		dovnitř		do stran	do strany	
J9	Průjezdová šířka hlavního křídla		mm		Průjezdová šířka vedlejšího křídla		mm	
J10	Zádveří	ano/ne	šířka			mm	hloubka	mm
J11	Dveře 2	jdnokřídle		dvoukřídle		karuselové		
J12	Otevírání 2	mechanické		automatické		posuvné	kyvné (lítací)	
J13	Otevírání 2	ven		dovnitř		do stran	do strany	
J14	Průjezdová šířka hlavního křídla 2		mm		Průjezdová šířka vedlejšího křídla		mm	
J15	Výška stolu							mm
J16	Podjezdová výška stolu							mm

J17	Druh povrchu v restauraci		
J18	Židle se dají jednoduše přemístit		
J19	Je k dispozici bezbariérovéC W		
J20	Je k dispozici obsluha		
J21	Šířka stolů		mm

K	Specifika lyžařských středisek pro účast osob s tělesným a zrakovým postižením			
	Setkala se obsluha s lyžováním osob s TP	ANO/NE		
	Poznámky:			
	Setkala se obsluha s lyžováním osob s ZP	ANO/NE		
	Poznámky:			
	Pracovníci jsou u vstupu na vlek obeznámeni s nasazováním monoski na vlek, lanovku a u výstupu s odepínáním z vleku	ANO/NE		
	Poznámky:			
	Pracovníci jsou u vstupu a výstupu na vlek obeznámeni s možnými komplikacemi osob s ZP	ANO/NE		
	Poznámky:			
	Umožněn vstup do uzavřených parků	ANO/NE		
	Poznámky:			
Odpovídající stav zakroužkujte				
Orientační mapa upravená pro osoby ZP	Zvětšené písmo	Braillovo písmo	Elektronický výstup	Výrazné barvy
Na sjezdovce jsou orientační tabule	Zvětšené písmo	Braillovo písmo	Elektronický výstup	Výrazné barvy

Vyznačení obtížnosti sjezdovek pro osoby ZP	Zvětšené písmo	Braillovo písmo	Elektronický výstup	Výrazné barvy
--	-------------------	--------------------	------------------------	------------------

Příloha č. 1 VÝTAH			
Lokalizace výtahu	v přízemí		
Typ výtahu	volně přístupný / uzamčený	přístup do výtahu zajistí:	
	osobní / nákladní	výtah spojuje patra: -	
	dojezd na hlavních podestách / dojezd v mezipatrech		
Nástupní plocha	šířka: cm	hloubka: cm	
	převýšení (rozdíl výšek mezi podlahou klece a nástupištěm): cm		
Dveře	šachetní:	šířka: cm	
		otevírání: automatické / mechanické ven / mechanické dovnitř	
	klecové:	šířka: cm	
		otevírání: automatické / mechanické ven / mechanické dovnitř	
Ovladače na nástupních místech	výška horního tlačítka ve všech patrech max.: cm		
	označení:	reliéf:	ryté / vystouplé
		ploché	grafické / digitální (dotyk)
	Braille:		ano / ne
AOM (akustický orientační majáček)	ano / ne		
	nad osou dveří: ano / ne		
	lokalizace AOM v případě, že není nad osou dveří:		
	hlášení: fráze / trylek		
	Klec	rozměry:	šířka: cm
hloubka: cm			
průchozí:		ano / ne	
		druhé dveře na čelní stěně / boční stěně	
Ovladače uvnitř klece	vzdálenost ovladače od nejbližšího rohu: cm		
	výška horního tlačítka: cm		
	označení:	reliéf:	ryté / vystouplé
		ploché	grafické / digitální (dotyk)
		Braille:	ano / ne
	hlášení:	akustické:	ano / ne
fonetické:		ano / ne	
Vybavení klece	madlo:	ano / ne	
		čelní stěna / boční stěna / boční stěny	
	zrcadlo:	ano / ne	
		čelní stěna / boční stěna / boční stěny	
		výška spodní hrany: cm	
	sedátko:	ano / ne	
		funkční ve všech polohách: ano / ne	
ovladač v dosahu: ano / ne			
Poznámky	-		
Slovní popis úseku	-		

Příloha č. 2 Pořízené fotky lyžařských areálů

Ski M Chrástal

Obr. 1 Příjezdová cesta

Obr. 2 Parkoviště 1

Obr. 3 Parkoviště 2

Obr. 4 Celkový vzhled přístupu do bufetu

Obr. 5 „sněhový schod“

Obr. 6 Dveře do bufetu

Obr. 7 Bufet 1

Obr. 8 Bufet 2

Obr. 9 Bufet 3

Obr. 10 Toalety 1

Obr. 11 Toalety 2 (na pravé straně klasický záchod)

Obr. 12 Pokladna

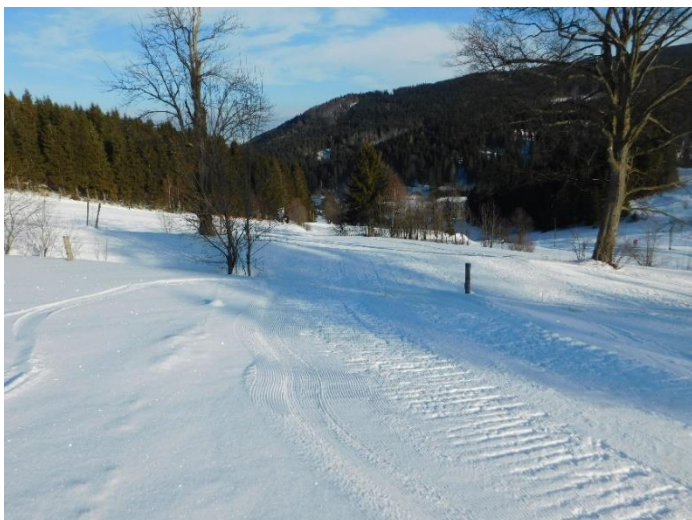
Obr. 13 Vstup na vlek 1

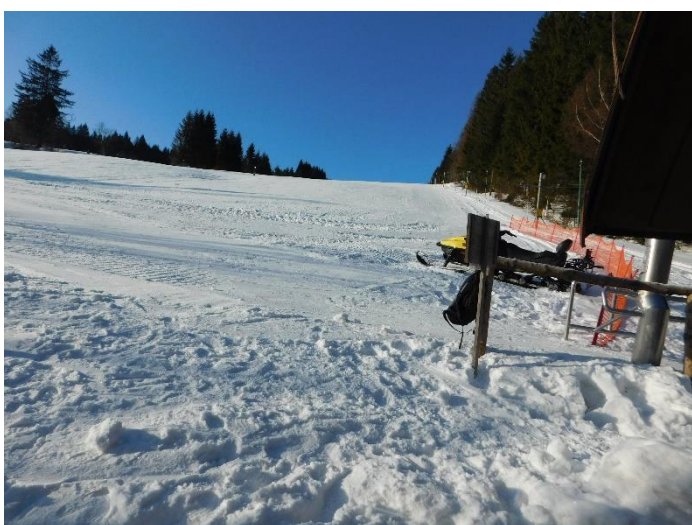
Obr. 14 Vstup na vlek 2

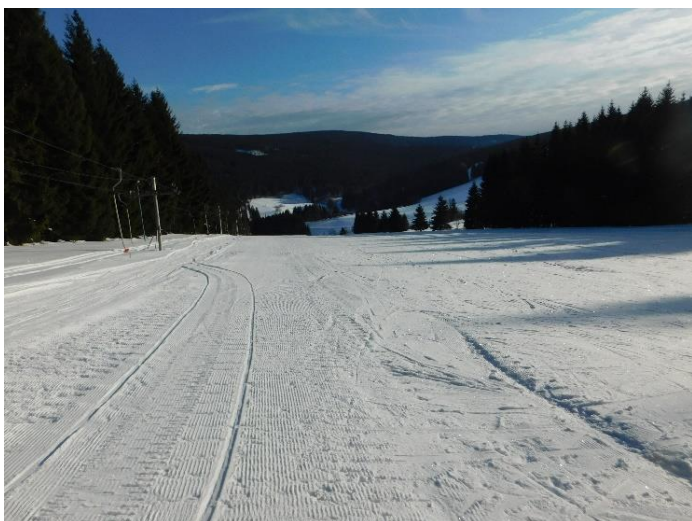
Obr. 15 Sjezdovka 1

Obr. 16 Sjezdovka 1

Obr. 17 Sjezdovka 2

Obr. 18 Sjezdovka 2

Ski Příčná Zlaté Hory

Obr. 19 Parkoviště

Obr. 20 Přístupový chodník 1

Obr. 21 Přístupový chodník 2

Obr. 22 Pokladna

Obr. 23 Dveře do bufetu

Obr. 24 Bufet

Obr. 25 Posezení v bufetu 1

Obr. 26 Posezení v bufetu 2

Obr. 27 Chodba s toaletama

Obr. 28 Po vstupu do kabinky

Obr. 29 Toaleta z kabinky

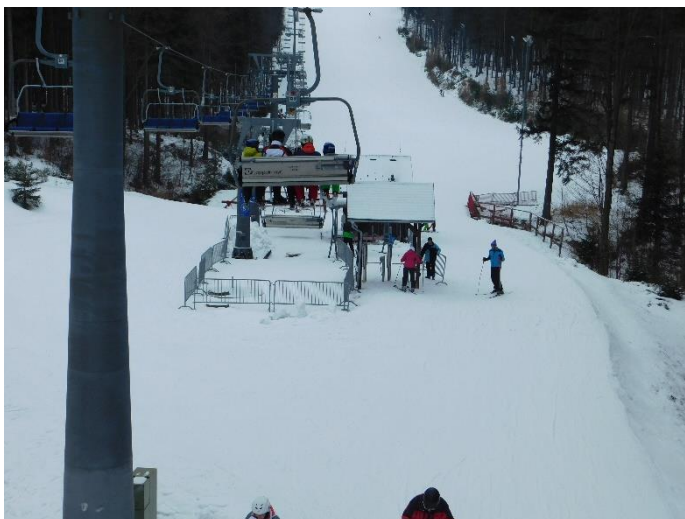
Obr. 30 Vnitřní pohled na toaletu

Obr. 31 Vstup na první lanovku

Obr. 32 Vstup na lanovku z boku

Obr. 33 Mezistanice nebo výstup k modré sjezdovce

Obr. 34 Konečná stanice, výstup k červené sjezdovce

Obr. 35 Červená sjezdovka

Obr. 36 Příčný sklon červené sjezdovky

Obr. 37 Modrá sjezdovka

Obr. 38 Kopeček pro začátečníky

Lázeňský vrch, Ski areál Lipová Lázně

Obr. 39 Parkování

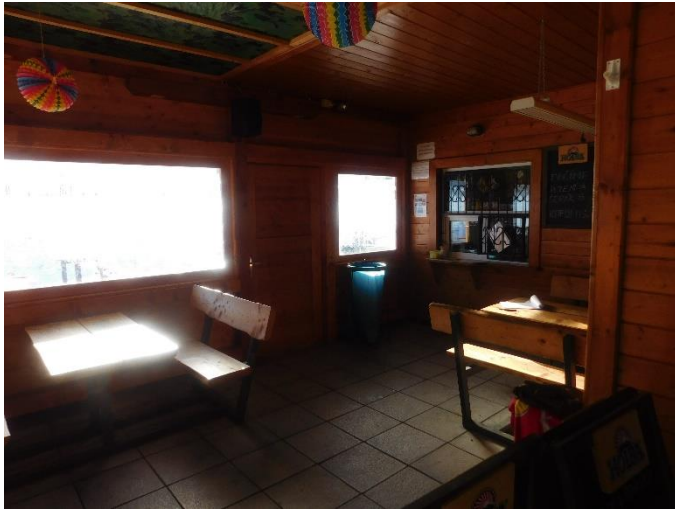
Obr. 40 Pokladna

Obr. 41 Bufet

Obr. 42 Dveře do bufetu

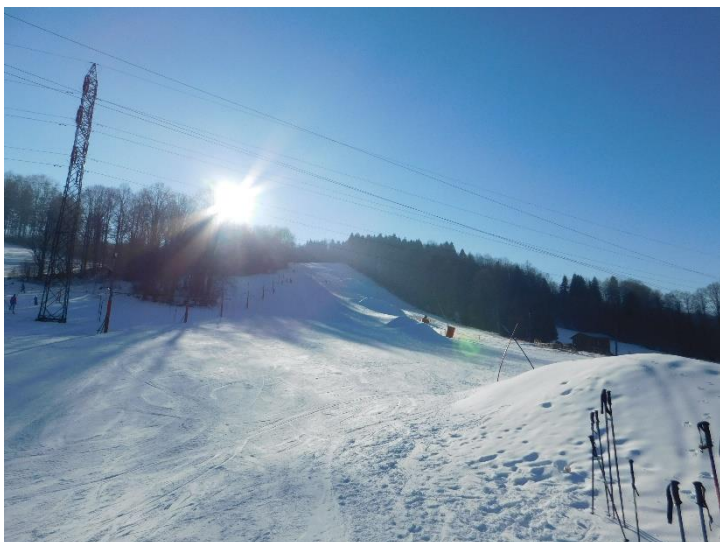
Obr. 43 Interiér bufetu 1

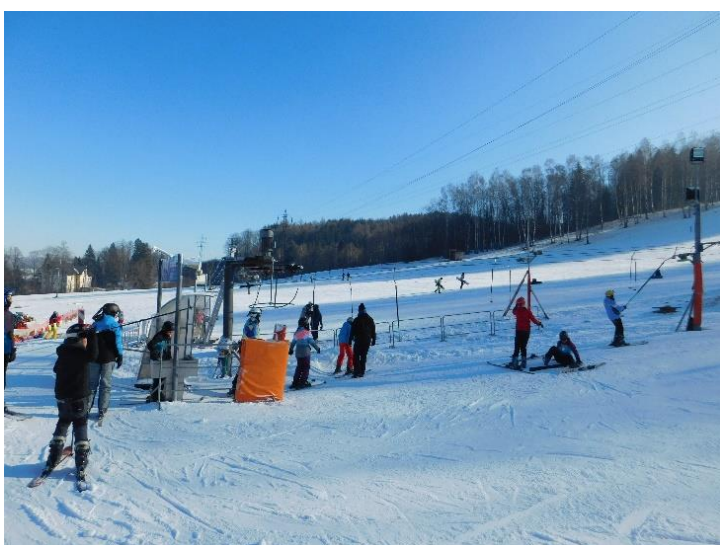
Obr. 44 Interiér bufetu 2

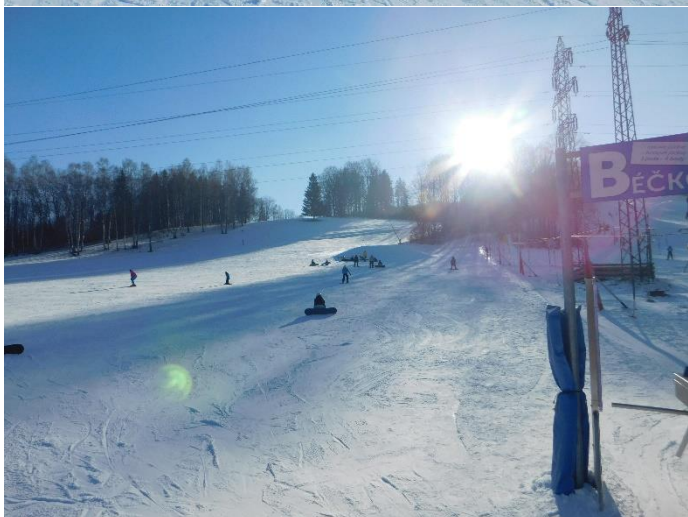
Obr. 45 Toalety

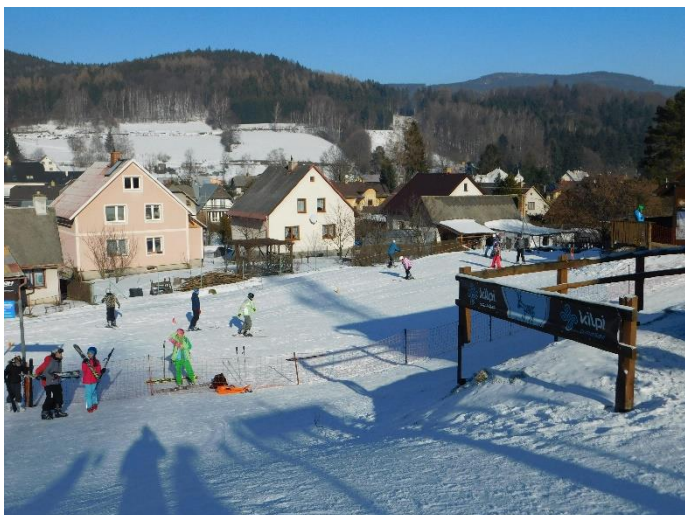
Obr. 46 Sjezdovka červená

Obr. 47 Nástupní plocha na dva vleky

Obr. 48 Sjezdovky modré

Obr. 49 Žlutý vlek, sjezdovka

Ski lyžařský areál Zetocha + KASTE + Ski Petříkov

Obr. 50 Parkoviště

Obr. 51 Toalety (Zetocha)

Obr. 52 Dva vleky (Zetocha)

Obr. 53 Možnost objetí turniketů
(Zetocha)

Obr. 54 Posezení (2-3 kusy) (Zetocha)

Obr. 55 Sjezdovka již není v provozu

Obr. 56 Orientační tabule (KASTE)

Obr. 57 Kopec k bufetu, vleku (KASTE)

Obr. 58 Přístup k bufetu, vleku (KASTE)

Obr. 59 Vstup na WC 1 (KASTE)

Obr. 60 Vstup na WC 2 (KASTE)

Obr. 61 Místnost s rozdělenými WC (KASTE)

Obr. 62 WC ženy (druhé dveře zleva = bezbariérové WC) (KASTE)

Obr. 63 Bezbariérové WC 1 (KASTE)

Obr. 64 Bezbariérové WC 2 (KASTE)

Obr. 65 Bufet stoly a lavičky (KASTE)

Obr. 66 Bufet občerstvení (KASTE)

Obr. 67 Přístup k vleku 1 (KASTE)

Obr. 68 Přístup k vleku 2 (KASTE)

Obr. 69 Sjezdovky viditelné z areálu (KASTE)

Obr. 70 Sjezdovka bez vleku

Obr. 71 Dojezd sjezdovky

Obr. 72 Pokladna (Ski Petříkov)

Obr. 73 Přístup k vleku (Ski Petříkov)

Obr. 74 Železné schody (Ski Petříkov)

Obr. 75 Prostředí po výstupu (Ski Petříkov)

Obr. 76 Vlek (Ski Petříkov)

Obr. 77 Prudký svah k turniketům
(Ski Petříkov)

Obr. 78 Chata (Ski Petříkov)

Obr. 79 Posezení (Ski Petříkov)

Obr. 80 Toalety (Ski Petříkov)

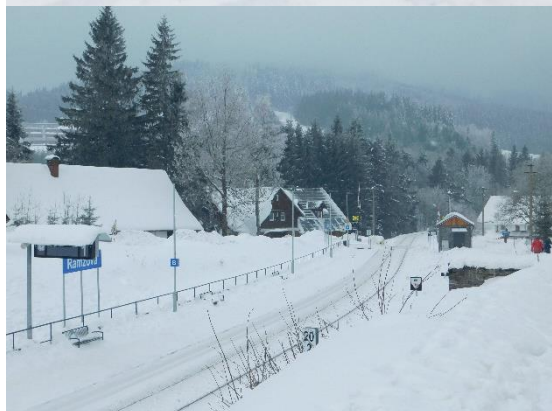

Obr. 81 Červené sjezdovky (Ski Petříkov)

Ski aréna R3

Obr. 82 Vlaková zastávka

Obr. 83 Možnost objetí přes železniční přejezd

Obr. 84 Parkoviště

Obr. 85 Občerstvení

Obr. 86 Venkovní posezení

Obr. 87 Cesta k pokladně

Obr. 88 Možnost objetí turniketů 1

Obr. 89 Možnost objetí turniketů 2

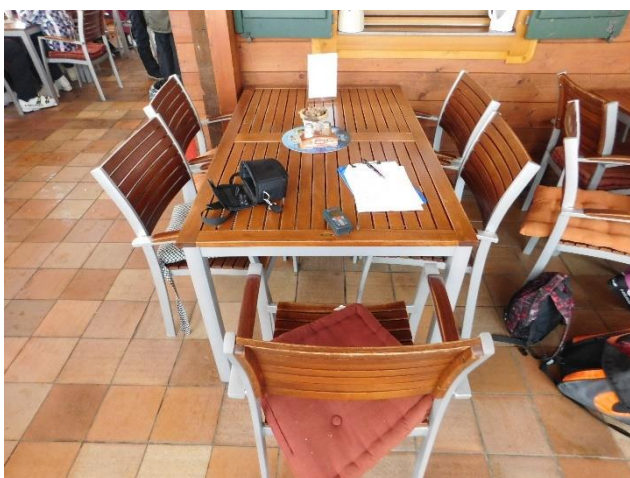
Obr. 90 Klasický vstup k lanové dráze

Obr. 91 Dětská dráha

Obr. 92 Penzion Haltmar

Obr. 93 Stůl a židle v penzionu

Ski areál Ramzová

Obr. 94 Parkoviště, přístup k pokladně

Obr. 95 Pokladna

Obr. 96 Orientační tabule 1

Obr. 97 Orientační tabule 2

Obr. 98 Stůl, židle v bufetu

Obr. 99 Jídelna

Obr. 100 Vlek

Obr. 101 Možnost objetí turniketů

Obr. 102 Možnost objetí turniketů, nástupních branek

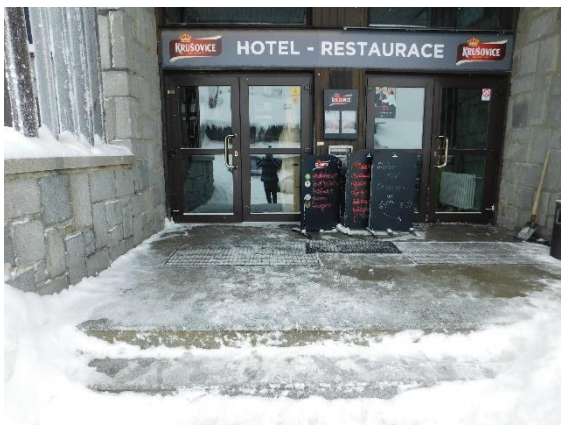
Červenohorské sedlo

Obr. 103 Parkování

Obr. 104 Pokladna

Obr. 105 Přístup do hotelu 1

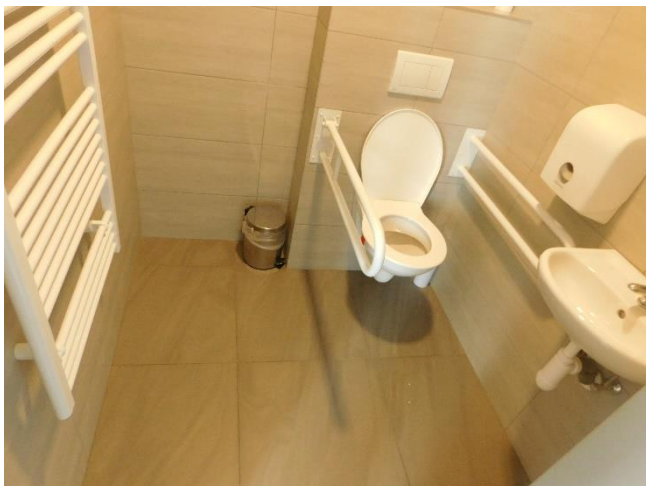
Obr. 106 Přístup do hotelu 2

Obr. 107 Restaurace

Obr. 108 Pizzeria

Obr. 109 Bezbariérové WC

Obr. 110 Bufet

Obr. 111 Přístupová cesta

Příloha č. 3 Legenda použitých pikogramů dle metodiky kategorizace přístupnosti objektů vytvořené Pražskou organizací vozíčkářů

Objekt přístupný

Objekt částečně přístupný

Objekt nepřístupný

